ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 15ης Δεκεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση Τ-22/97,

Kesko Oy, εταιρία φινλανδικού δικαίου, με έδρα στο Ελσίνκι, εκπροσωπούμενη από τον Gerwin van Gerven, δικηγόρο Βρυξελλών, και τη Sarah Beeston, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Loesch & Wolter, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Klaus Wiedner, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Stephen Kinsella, solicitor, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζόμενης από τη

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από την Tuula Pynnä, νομικό σύμβουλο, στο Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων, επικουρούμενη από τον David Vaughan, QC, του δικηγορικού συλλόγου Αγγλίας και Ουαλλίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Φινλανδίας, 2, rue Heinrich Heine,

και τη

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον Jean-François Dobelle, αναπληρωτή διευθυντή στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του υπουργείου εξωτερικών υποθέσεων, τον Frédérik Million, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση, και την Kareen Rispal-Bellanger, υποδιευθυντή στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 8 B, boulevard Joseph II,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 97/277/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 1996, για την κήρυξη μιας συγκέντρωσης ως ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά (υπόθεση IV/M.784 — Kesko/Tuko, ΕΕ 1997, L 110, σ. 53),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Potocki, Πρόεδρο, K. Lenaerts, C. W. Bellamy, J. Azizi και A. W. H. Meij, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 11ης Νοεμβρίου 1998 και της 2ας Ιουνίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ 1990, L 257, σ. 13, κείμενο κατόπιν διορθωτικού, το οποίο είναι και το κείμενο που ισχύει εν προκειμένω, στο εξής: κανονισμός 4064/89), ορίζει:

«3. Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει, ύστερα από αίτηση κράτους μέλους, ότι μια πράξη συγκέντρωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 3, αλλά μη κοινοτικών διαστάσεων κατά την έννοια του άρθρου 1, δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση με

αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε σημαντικό βαθμό ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, μπορεί, εφόσον η συγκέντρωση αυτή επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, να εκδώσει τις αποφάσεις που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, παράγραφοι 3 και 4.

4. Εφαρμόζονται το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', καθώς και τα άρθρα 5, 6, 8 και 10 έως 20. Η προθεσμία για την κίνηση της διαδικασίας που καθορίζεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης του κράτους μέλους. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός ενός μηνός από την ημερομηνία κατά την οποία η πράξη συγκέντρωσης κοινοποιήθηκε στο οικείο κράτος μέλος ή πραγματοποιήθηκε. Η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία επήλθε το πρώτο εκ των δύο αυτών συμβάντων.

5. Η Επιτροπή λαμβάνει, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3, μόνον τα μέτρα που είναι απολύτως αναγκαία για τη διατήρηση ή αποκατάσταση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην επικράτεια του κράτους μέλους μετά από αίτηση του οποίου παρενέβη.»

2 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 4064/89, σχετικά με την εκτίμηση των πράξεων συγκεντρώσεως, προβλέπει:

«Προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι συγκεντρώσεις επιχειρήσεων οι εμπίπτουσες στον παρόντα κανονισμό συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, γίνεται σχετική εκτίμηση, σε συνάρτηση με τις διατάξεις που ακολουθούν.

Κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη:

α) την ανάγκη διατήρησης και ανάπτυξης αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στην κοινή αγορά, με γνώμονα μεταξύ άλλων, τη διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών και τον πραγματικό ή δυνητικό ανταγωνισμό εκ μέρους κοινοτικών και μη επιχειρήσεων·

β) τη θέση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην αγορά και τη χρηματική και οικονομική δύναμή τους, τις δυνατότητες επιλογής των προμηθευτών και των αγοραστών, την πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, την ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων κατά την είσοδο στην αγορά, την εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των οικείων αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιάμεσων και τελικών καταναλωτών καθώς και την εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, εφόσον η εξέλιξη αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό.»

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

3 Η προσφεύγουσα, Kesko Oy (στο εξής: Kesko), είναι ανώνυμη εταιρία φινλανδικού δικαίου και οι δραστηριότητές της αφορούν το λιανικό εμπόριο καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως και ειδικών προϊόντων. Είναι επίσης παρούσα στον τομέα του εμπορίου των εν λόγω προϊόντων τα οποία πωλούνται χονδρικώς και με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως («cash and carry»). Το εταιρικό κεφάλαιο της Kesko κατανέμεται σε προνομιούχες και κοινές μετοχές. Τις πρώτες κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, οι λιανέμποροι της Kesko. Λόγω των προσθέτων ψήφων που τους παρέχει το καταστατικό της προσφεύγουσας, οι προνομιούχες μετοχές επιτρέπουν στους λιανεμπόρους της Kesko να έχουν τον πραγματικό έλεγχο της πλειοψηφίας των ψήφων στη γενική συνέλευση των μετόχων. Σύμφωνα με το καταστατικό της Kesko, όλα τα

μέλη του εποπτικού συμβουλίου, το οποίο διορίζει τα λοιπά όργανα λήψεως αποφάσεων και διευθύνσεως της Kesko, είναι λιανέμποροι της Kesko.

4 Ο κύριος στόχος της Kesko είναι να οργανώνει, υπέρ των λιανεμπόρων της, τις αγορές και την προώθηση των προϊόντων σε μεγαλύτερη κλίμακα απ' ό,τι μπορούν να επιτύχουν χωριστά οι λιανέμποροι αυτοί. Οι δραστηριότητες της Kesko περιλαμβάνουν συνεπώς τη διαπραγμάτευση ευνοϊκών όρων αγοράς με τους προμηθευτές, τον εφοδιασμό των λιανεμπόρων της και την παροχή πολυάριθμων συμπληρωματικών υπηρεσιών.

5 Οι λιανέμποροι της Kesko, που είναι νομικά ανεξάρτητες επιχειρήσεις, συνδέονται με συμβάσεις με την Kesko. Ασκούν τη δραστηριότητά τους στον τομέα του λιανικού εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως και/ή ειδικών προϊόντων, είναι δε οργανωμένοι, από το 1995 και μετέπειτα, σε πέντε αλυσίδες καταστημάτων που παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά, ήτοι τα καταστήματα «Neighbourhood Stores», «Supermarkets Kesko» «Superstores Kesko» «Citymarkets Kesko» και «Rimi». Ένα σημαντικό τμήμα των εμπορικών εγκαταστάσεων είναι ιδιοκτησίας της Kesko.

6 Η Tuko Oy (στο εξής:Tuko) ήταν επίσης ανώνυμη εταιρία φινλανδικού δικαίου ειδικευμένη στον τομέα του χονδρικού και λιανικού εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως και ειδικών προϊόντων. Εκτός από τα καταστήματα πωλήσεων των οποίων είχε την ιδιοκτησία, η Tuko είχε συνάψει συμβάσεις συνεργασίας με μεγάλο αριθμό νομικά ανεξάρτητων λιανεμπόρων (στο εξής: λιανέμποροι της Tuko). Οι λιανέμποροι της Tuko ήταν οργανωμένοι σε τρεις ομίλους, την αλυσίδα καταστημάτων Spar, τα υπερκαταστήματα Anttila και τα καταστήματα Tarmo. Η Tuko ήταν επίσης παρούσα στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως πωλουμένων χονδρικώς και με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως.

7 Στις 27 Μαΐου 1996, η Kesko συνήψε ορισμένες συμβάσεις για την απόκτηση του 56,3 % του μετοχικού κεφαλαίου της Tuko, που αντιπροσώπευε το 59,3 % των ψήφων. Στη συνέχεια, η συμμετοχή της Kesko στην Tuko υπερέβη το 99 % του εταιρικού κεφαλαίου.

8 Στις 26 Ιουνίου 1996, η Φινλανδική Υπηρεσία Ελεύθερου Ανταγωνισμού (το εξής: ΦΥΑ) ζήτησε από την Επιτροπή να εξετάσει την πράξη αποκτήσεως της Tuko από την Kesko, σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

9 Η Kesko άσκησε προσφυγή ενώπιον του Korkein hallinto-oikeus (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), στις 28 Ιουνίου 1996, αμφισβητώντας την αρμοδιότητα της ΦΥΑ να υποβάλει αίτηση στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

10 Στις 19 Ιουλίου 1996, το φινλανδικό υπουργείο εμπορίου και βιομηχανίας κοινοποίησε στην Επιτροπή αντίγραφο του υπομνήματος που κατέθεσε στο πλαίσιο της προσφυγής της Kesko ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, όπου υποστήριζε την αρμοδιότητα της ΦΥΑ να υποβάλει την εν λόγω αίτηση.

11 Με απόφαση της 26ης Ιουλίου 1996, η Επιτροπή, θεωρώντας ότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό της εν λόγω πράξεως συγκεντρώσεως με την κοινή αγορά, αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισέγγραφο/89 «αναμένοντας την οριστική απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Φινλανδίας».

12 Στις 17 Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε κοινοποίηση αιτιάσεων στην προσφεύγουσα, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 4064/89. Η προσφεύγουσα απάντησε στις 2 Οκτωβρίου 1996.

13 Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του την 1η Οκτωβρίου 1996. Δεν αποφάνθηκε επί της ουσίας, για τον λόγο ότι η προσφυγή ήταν απαράδεκτη.

14 Με έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1996, η προσφεύγουσα πρότεινε στην Επιτροπή την ανάληψη ορισμένων υποχρεώσεων ώστε να διαλυθούν οι αμφιβολίες που αυτή είχε όσον αφορά το συμβατό της συγκεντρώσεως με την κοινή αγορά.

15 Στις 20 Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 97/277/ΕΚ, κηρύσσοντας τη συγκέντρωση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά (υπόθεση IV/M.784 — Kesko/Tuko, ΕΕ 1997, L 110, σ. 53, στο εξής: η επίδικη απόφαση), βάσει, ιδίως, των άρθρων 8, παράγραφος 3, και 22 του κανονισμού 4064/89.

16 Με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ιδίως:

— ότι η εν λόγω πράξη συγκεντρώσεως δεν θα έπρεπε να εκτιμηθεί μόνο στο πλαίσιο του χονδροεμπορίου, η δε ανάλυση θα έπρεπε να αφορά επίσης τον τομέα του λιανικού εμπορίου λόγω των δεσμών που υπάρχουν μεταξύ, αφενός, της Kesko και της Tuko και, αφετέρου, των αντίστοιχων λιανεμπόρων τους, όπως αυτοί περιγράφονται στις παραγράφους 39 έως 66·

— ότι η συγκέντρωση των επιχειρήσεων Kesko και Tuko θα δημιουργούσε ή θα ενίσχυε δεσπόζουσα θέση, με συνέπεια να παρακωλύεται σημαντικά ο πραγματικός ανταγωνισμός στη φινλανδική αγορά της λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (βλ., ιδίως, τις παραγράφους 93 έως 138)·

— ότι η συγκέντρωση θα δημιουργούσε, υπό το πρίσμα της διαρθρώσεως της προσφοράς, δεσπόζουσα θέση, με συνέπεια να παρακωλύεται κατά τρόπο σημαντικό ο πραγματικός ανταγωνισμός στη φινλανδική αγορά των πωλήσεων με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως και χονδρικώς των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφοι 139 έως 145)·

— ότι η δημιουργηθείσα από τη συγκέντρωση δεσπόζουσα θέση στις φινλανδικές αγορές της λιανικής πωλήσεως και του χονδροεμπορίου με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως θα αύξανε την αγοραστική ισχύ της Kesko και θα ενίσχυε συνεπώς περαιτέρω τη δεσπόζουσα θέση της στις αγορές αυτές (παράγραφοι 146 έως 153)·

— ότι η συγκέντρωση θα επέτεινε τα εμπόδια εισόδου στην αγορά και θα καθιστούσε εξαιρετικά απίθανη την εγκατάστασέγγραφοικείες αγορές μιας νέας ανταγωνιστικής επιχειρήσεως (παράγραφοι 154 έως 161)·

— ότι η μεταβολή της δομής του λιανικού εμπορίου και του χονδροεμπορίου με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως στη Φινλανδία θα ασκούσε σημαντική επίδραση, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στη ροή του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών (παράγραφοι 10 έως 13)·

17 Η Επιτροπή απέρριψε επίσης τις προτάσεις αναλήψεως υποχρεώσεων που υπέβαλε η Kesko με το έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1996, για τον λόγο, ιδίως, ότι ήταν προφανώς ανεπαρκείς για να θέσουν τέρμα στη δεσπόζουσα θέση την οποία θα κατείχε η Kesko στη φινλανδική αγορά της λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφοι 162 έως 172 της επίδικης αποφάσεως).

18 Στην παράγραφο 173 της επίδικης αποφάσεως η Επιτροπή ανέφερε ιδίως ότι πρόκειται να λάβει «τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποκατασταθούν συνθήκες ουσιαστικού ανταγωνισμού στις προαναφερθείσες αγορές, εκδίδοντας για τον σκοπό αυτό ξεχωριστή απόφαση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού περί συγχωνεύσεων».

19 Το άρθρο 1 της επίδικης αποφάσεως ορίζει ότι «Η συγκέντρωση υπό μορφή αγοράς μετοχών μέσω της οποίας η Kesko Oy απέκτησε τον αποκλειστικό έλεγχο επί της Tuko Oy κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και τη συμφωνία για τον ΕΟΧ».

20 Η επίδικη απόφαση κοινοποιήθηκε στην Kesko την ημέρα της δημοσιεύσεώς της, ήτοι στις 20 Νοεμβρίου 1996.

21 Στις 21 Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στην Kesko κοινοποίηση κατ' εφαρμογή του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 4064/89, επισημαίνοντας ότι έκρινε σκόπιμο να λάβει απόφαση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού υποχρεώνοντας την Kesko να πωλήσει συνολικά τις δραστηριότητες της Tuko στο εμπόριο των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως.

22 Στις 30 Ιανουαρίου 1997, η Kesko πρότεινε στην Επιτροπή την παραχώρηση σε όμιλο τρίτων επιχειρήσεων των δραστηριοτήτων της Tuko στο εμπόριο των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, με εξαίρεση τα υπερκαταστήματα Anttila.

23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 31 Ιανουαρίου 1997, η Kesko άσκησε την παρούσα προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως. Η υπόθεση πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό Τ-22/97.

24 Στις 7 Φεβρουαρίου 1997, η Kesko, η Tuko και ορισμένες θυγατρικές τους συνήψαν με τρίτες επιχειρήσεις μία συμφωνία πλαίσιο (στο εξής: συμφωνία παραχωρήσεως) έχουσα ως αντικείμενο την παραχώρηση των δραστηριοτήτων της Tuko στον τομέα του εμπορίου των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, με εξαίρεση τα υπερκαταστήματα Anttila, σύμφωνα με την πρόταση που υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 30 Ιανουαρίου 1997.

25 Η παράγραφος 4 της συμφωνίας παραχωρήσεως προέβλεπε ότι η συναλλαγή την οποία αφορούσε η συμφωνία θα ετίθετο σε εφαρμογή μόνον αν η Επιτροπή ήταν σύμφωνη ή δεν προέβαλλε αντιρρήσεις μέχρι τις 30 Απριλίου 1997 το αργότερο.

26 Στις 19 Φεβρουαρίου 1997, η Επιτροπή έλαβε την απόφαση 97/409/ΕΚ για τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης αποτελεσματικού ανταγωνισμού (Υπόθεση IV/M.784 — Kesko/Tuko, ΕΕ L 174, σ. 47, στο εξής: απόφαση περί παραχωρήσεως), βάσει των άρθρων 8, παράγραφος 4, και 22 του κανονισμού 4064/89. Από την παράγραφο 13 των αιτιολογικών σκέψεων της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η πρόταση της Kesko να πωλήσει ορισμένες δραστηριότητες της Tuko σε όμιλο τρίτων επιχειρήσεων υποβλήθηκε όψιμα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να έχει επιφυλάξεις έναντι της προτάσεως αυτής.

27 Η απόφαση περί παραχωρήσεως ορίζει:

«Άρθρο 1

Η Kesko διατάσσεται να εκποιήσει τις δραστηριότητες της Tuko στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσης σε έναν αγοραστή ο οποίος πρέπει να είναι βιώσιμος, υφιστάμενος ή επίδοξος ανταγωνιστής, ανεξάρτητος και μη συνδεόμενος με τον όμιλο Kesko και να διαθέτει τους οικονομικούς πόρους και αποδεδειγμένη εμπειρογνωμοσύνη, που να του επιτρέπουν να διατηρήσει σε λειτουργία και να αναπτύξει την εκποιηθείσα επιχείρηση, καθιστώντας την ενεργό ανταγωνιστή της Kesko στον χώρο της πώλησης καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσης (προδιαγραφές του αγοραστή) (...).

(...)

Άρθρο 2

1. Η Kesko καλείται να διορίσει, εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, ανεξάρτητο θεματοφύλακα, τον οποίο θα πρέπει να εγκρίνει η Επιτροπή και ο οποίος θα ελέγχει την εκμετάλλευση και τη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού που θα εκποιηθούν δυνάμει του άρθρου 1.

2. Η Kesko θα μεριμνήσει ώστε η αμετάκλητη εντολή του θεματοφύλακα να περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ακολουθούν:

(...)

δ) ο θεματοφύλακας υποβάλλει στην Επιτροπή (...) μηνιαίες γραπτές εκθέσεις σχετικά με τις πράξεις που αφορούν την ομάδα των προς εκποίηση στοιχείων του ενεργητικού και τη διαχείρισή της, καθώς και σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων που ενδεχομένως διεξάγει με τρίτους που ενδιαφέρονται να την αγοράσουν, όπου συμπεριλαμβάνεται το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου προβλέπεται να εφαρμοσθεί τυχόν συμφωνία με ενδιαφερόμενους τρίτους. Ο θεματοφύλακας διαβιβάζει, ειδικότερα, στην Επιτροπή επαρκή στοιχεία τα οποία να της επιτρέπουν να κρίνει κατά πόσον ο εκάστοτε υποψήφιος αγοραστής πληροί τις προδιαγραφές που έχουν ορισθεί για τους αγοραστές.

Αν, κατά τη γνώμη του θεματοφύλακα, μια προσφορά που δεν πληροί τις προδιαγραφές που ορίζονται στο άρθρο 1 θα επιτύγχανε το ίδιο αποτέλεσμα με τη λύση της εκποίησης όλων μαζί των στοιχείων του ενεργητικού, θα πρέπει στην έκθεσή του προς την Επιτροπή να αιτιολογήσει την άποψή του. Αν η Επιτροπή, σύμφωνα με το στοιχείο ε', δεν εκφράσει διαφωνία, η εν λόγω προσφορά θεωρείται έγκυρη για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης·

(...)

Άρθρο 4

1. Η εκποίηση σύμφωνα με το άρθρο 1 πρέπει να ολοκληρωθεί εντός προθεσμίας έξι μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης. Λογίζεται ότι η Kesko έχει συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση αν, εντός της προαναφερθείσας προθε-

σμίας, υπογραφεί δεσμευτική συμφωνία για την πώληση της εκποιητέας ομάδας στοιχείων του ενεργητικού, υπό την προϋπόθεση ότι η εκποίηση θα έχει περατωθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας.

(...)

3. Σε περίπτωση που αποδειχθεί αδύνατη η υπογραφή δεσμευτικής συμφωνίας εντός της προθεσμίας έξι μηνών που προβλέπεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή δύναται, ύστερα από αίτηση της Kesko και εφόσον ο θεματοφύλακας παρέχει πειστική αιτιολόγηση, να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία. Στην περίπτωση αυτή, η Kesko θα αναθέσει στον θεματοφύλακα αμετάκλητη εντολή να πωλήσει την εκποιητέα ομάδα υπό τους καλύτερους δυνατούς όρους και προϋποθέσεις (...). Εν πάση περιπτώσει, η εκποίηση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πλήρως το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1997.»

28 Στις 3 Μαρτίου 1997, η Kesko υπέβαλε στην Επιτροπή σχέδιο περί καθορισμού των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του θεματοφύλακα, όπως προβλέπεται στην απόφαση περί παραχωρήσεως. Το σχέδιο αυτό προέβλεπε ιδίως τη δυνατότητα της Kesko να υποχρεώσει τον θεματοφύλακα να εισαγάγει στη συμφωνία παραχωρήσεως των δραστηριοτήτων της Tuko στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως μία ρήτρα βάσει της οποίας η πραγματοποίηση της παραχωρήσεως υπόκειται στον όρο της απορρίψεως της προσφυγής ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως που κατέθεσε η Kesko ενώπιον του Πρωτοδικείου. Με τηλεομοιοτυπία της ίδιας ημέρας, η Επιτροπή επισήμανε ότι τέτοια ρήτρα δεν είναι δεκτή.

29 Στις 3 Απριλίου 1997, ο θεματοφύλακας που ορίστηκε σύμφωνα με την απόφαση περί παραχωρήσεως υπέβαλε στην Επιτροπή έκθεση με την οποία συνιστούσε την έγκριση της συμφωνίας παραχωρήσεως, με την τροποποίηση ότι οι εγκαταστάσεις που ανήκαν στην Kesko και είχαν εκμισθωθεί σε δύο λιανεμπόρους της Kesko έπρεπε να πωληθούν σε μία από τις τρίτες επιχειρήσεις που αφορούσε η συμφωνία, σε αντιστάθμισμα του ότι η Kesko διατηρούσε έγγραφοαταστήματα Anttila.

30 Με τηλεομοιοτυπία της 17ης Απριλίου 1997, η Επιτροπή ενημέρωσε την Kesko, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στέγγραφο', της αποφάσεως περί παραχωρήσεως, ότι δεν αντιτίθεται στις προτάσεις του θεματοφύλακα.

31 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Απριλίου 1997, η Kesko άσκησε προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως περί παραχωρήσεως. Η υπόθεση πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό Τ-134/97.

32 Με έγγραφο της 14ης Αυγούστου 1997, ο θεματοφύλακας ενημέρωσε την Επιτροπή ότι οι διάφορες πράξεις που προβλέπονταν στην έκθεσή του πραγματοποιήθηκαν.

33 Με έγγραφο της 26ης Αυγούστου 1997, η Επιτροπή ενημέρωσε την Kesko ότι είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τις οποίες υπείχε από την απόφαση περί παραχωρήσεως.

34 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία την 1η Σεπτεμβρίου 1997, η Kesko ενημέρωσε το Πρωτοδικείο ότι είχε την πρόθεση να παραιτηθεί από τη δίκη στην υπόθεση Τ-134/97.

35 Με διάταξη του προέδρου του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου της 9ης Οκτωβρίου 1997, η υπόθεση Τ-134/97 διεγράφη από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου, σύμφωνα με το άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας.

36 Με διάταξη του προέδρου του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1998, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η Γαλλική Δημοκρατία έγιναν δεκτές να παρέμβουν στην υπόθεση Τ-22/97 προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής. Ο πρόεδρος έκανε επίσης δεκτή την αίτηση της προσφεύγουσας να διασφαλισθεί το απόρρητο έναντι των παρεμβαινουσών.

37 Αφού άκουσε τους διαδίκους, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε την υπόθεση Τ-22/97, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Κανονισμού Διαδικασίας, σε τμήμα συγκείμενο από πέντε δικαστές.

38 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει σε προφορική διαδικασία αφιερωμένη μόνο στα ζητήματα του παραδεκτού της προσφυγής και του εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας να ασκήσει προσφυγή, σύμφωνα με τα άρθρα 113 και 114, παράγραφοι 3 και 4, του Κανονισμού Διαδικασίας. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου επί των δύο αυτών ζητημάτων, κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 11ης Νοεμβρίου 1998.

39 Με διάταξη της 1ης Δεκεμβρίου 1998, το Πρωτοδικείο διέταξε τη συνέχιση της διαδικασίας ώστε οι διάδικοι να λάβουν θέση επί της ουσίας της υποθέσεως και επέτρεψε στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να συμπληρώσει το υπόμνημα παρεμβάσεώς της επί της ουσίας της υποθέσεως.

40 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας κατέθεσε δεύτερο υπόμνημα παρεμβάσεως στις 28 Δεκεμβρίου 1998.

41 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου επί της ουσίας της υποθέσεως κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 2ας Ιουνίου 1999.

Αιτήματα των διαδίκων

42 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

43 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— κυρίως, να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως μη έχουσα αντικείμενο·

— επικουρικότερα, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

44 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας ζητεί από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την προσφυγή.

45 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη.

Επί του παραδεκτού και του αντικειμένου της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

46 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα έχασε κάθε έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της επίδικης αποφέγγραφοι ζητεί επομένως από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή ως μη έχουσα αντικείμενο.

47 Με τη συμφωνία περί μεταβιβάσεως της 7ης Φεβρουαρίου 1997, η προσφεύγουσα ανέλαβε αμετάκλητα την υποχρέωση να μεταβιβάσει ορισμένο τμήμα του ενεργητικού. Επέλεξε τη σύναψη της συμφωνίας αυτής ενώ δεν υπήρχε καμία υποχρέωση να λάβει οποιοδήποτε μέτρο για να συμμορφωθεί με την επίδικη απόφαση. Επιπλέον, η συμφωνία περί μεταβιβάσεως δεν υπέκειτο σε κανένα άλλον όρο πλην της εγκρίσεως της Επιτροπής, η οποία δόθηκε με το έγγραφο της 17ης Απριλίου 1997.

48 Η Επιτροπή υποστηρίζει συναφώς ότι μόνο το διατακτικό μιας αποφάσεως μπορεί να αμφισβητηθεί και όχι η αιτιολογία της καθεαυτή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Σεπτεμβρίου 1992, NBV και NVB κατά Επιτροπής, Τ-138/89, Συλλογή 1992, σ. II-2181, σκέψη 31).

49 Εξάλλου, για να δικαιολογηθεί η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος προς άσκηση προσφυγής, δεν αρκεί η επίκληση μελλουσών και αβεβαίων νομικών καταστάσεων (προμνημονευθείσα απόφαση NBV και NVB κατά Επιτροπής σκέψη 33). Αν, σε υποθετική περίπτωση εφαρμογής του κανονισμού 4064/89 ή των άρθρων 85 ή 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ), η Επιτροπή έπρεπε να εκτιμήσει τη φύση των σχέσεων μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της, θα έπρεπε να το

πράξει βάσει όλων των συνθηκών που ίσχυαν τότε. Αν η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη νομιμότητα της νέας αυτής αποφάσεως, πρέπει να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεώς της.

50 Η Επιτροπή θεωρεί αλυσιτελή τα επιχειρήματα που αντλούνται από την επίδραση της επίδικης αποφάσεως επί των μελλουσών ενεργειών της ΦΥΑ, από την υποτιθέμενη προσβολή της φήμης της προσφεύγουσας και από το ότι η ενδεχόμενη ακυρωτική απόφαση θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση για μέλλουσα αγωγή αποζημιώσεως.

51 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η θέση της Επιτροπής, κατά την οποία μία επιχείρηση χάνει το έννομο συμφέρον της για άσκηση προσφυγής όταν μεταβιβάζει την επιχείρηση την οποία απέκτησε, κατόπιν της κηρύξεως ως μη συμβατής της συγκεντρώσεως αυτής με την κοινή αγορά και χωρίς να διατηρεί το δικαίωμα επανακτήσεως σε περίπτωση επιτυχίας της προσφυγής της, καταλήγει σε αρνησιδικία.

52 Η προσφεύγουσα διευκρίνισε στην προσφυγή της ότι δεν επιδίωκε να επανακτήσει τον έλεγχο της Tuko. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 11ης Νοεμβρίου 1998 προέβαλε όμως ότι επιθυμούσε να είναι ελεύθερη να επανακτήσει το σύνολο είτε μέρος του ενεργητικού της Tuko αν παρουσιαζόταν η ευκαιρία. Εν πάση περιπτώσει, ο κύριος στόχος της προσφεύγουσας είναι να εμποδίσει την Επιτροπή ή την ΦΥΑ να στηριχθούν στην, κατά την άποψή της, εσφαλμένη ανάλυση που περιλαμβάνεται στην επίδικη απόφαση, στην περίπτωση μέλλουσας εκτιμήσεως της καταστάσεώς της είτε της καταστάσεως των λιανεμπόρων Kesko. Η προσφεύγουσα επιθυμεί επίσης να αποκαταστήσει τη φήμη της και να αποκτήσει τη δυνατότητα να ζητήσει αποζημίωση.

53 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας συμμερίζεται κατ' ουσίαν την επιχειρηματολογία της Επιτροπής.

54 Η Γαλλική Δημοκρατία δεν έλαβε θέση επί του παραδεκτού και επί του αντικειμένου της προσφυγής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

55 Όσον αφορά καταρχάς το παραδεκτό της προσφυγής, πρέπει να υπομνησθεί ότι το έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής ακυρώσεως εκτιμάται κατά την ημέρα ασκήσεως της προσφυγής (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1963, στην υπόθεση 14/63, Forges de Clabecq κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1015).

56 Κατά την ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής στις 31 Ιανουαρίου 1997, η Kesko είχε πάντοτε τον έλεγχο της Tuko, τον οποίο απέκτησε με την πράξη συγκεντρώσεως της 27ης Μαΐου 1996. Αν και η Kesko είχε υποβάλει στην Επιτροπή, στις 30 Ιανουαρίου 1997, σχέδιο συναλλαγής για τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων της Tuko στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, με εξαίρεση τα υπερκαταστήματα Anttila, οι αναγκαίες συμφωνίες για την υλοποίηση της συναλλαγής αυτής δεν είχαν ακόμη συναφθεί.

57 Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα είναι αποδέκτης της επίδικης αποφάσεως αρκεί να της παράσχει έννομο συμφέρον προς άσκηση της προσφυγής ώστε να επιτύχει την εξέταση της νομιμότητας της εν λόγω αποφάσεως από τον κοινοτικό δικαστή (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Μαρτίου 1999, Gencor κατά Επιτροπής, Τ-102/96, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψεις 40 έως 42). Κατά συνέπεια, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, η Kesko είχε εν πάση περιπτώσει γεγεννημένο και ενεστώς έννομο συμφέρον για την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.

58 Όσον αφορά το ζήτημα αν, στη συνέχεια, η προσφεύγουσα διατήρησε το έννομο συμφέρον της να συνεχίσει τη δίκη (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-19/93P, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1995, σ. I-3319, σκέψη 13), πρέπει να τονιστεί ότι το γεγονός ότι εξέλιπε το δικαιοπρακτικό θεμέλιο της πράξεως συγκεντρώσεως δεν αποτελεί καθεαυτό στοιχείο ικανό να αποκλείσει τον έλεγχο της νομιμότητας μιας αποφάσεως της Επιτροπής κηρύσσουσα μια συγκέντρωση μη συμβατή με την κοινή αγορά (προμνημονευθείσα απόφαση Gencor κατά Επιτροπής, σκέψη 45).

59 Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής που αντλείται από την οικειοθελή εγκατάλειψη της εν λόγω πράξεως συγκεντρώσεως, μετά την άσκηση της προσφυγής, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όταν μία εταιρία περιορίστηκε να συμμορφωθεί προς απόφαση της Επιτροπής, όπως είχε την υποχρέωση, η στάση αυτή δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να της αφαιρέσει έννομο συμφέρον της να επιδιώξει την ακύρωση της αποφάσεως αυτής (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής 172/83 και 226/83, Συλλογή 1985, σ. 2831, σκέψη 19).

60 Εν προκειμένω λοιπόν, η προσφεύγουσα συνήψε τη συμφωνία μεταβιβάσεως, στις 7 Φεβρουαρίου 1997, μετά τη θέσπιση, στις 20 Νοεμβρίου 1996, της επίδικης αποφάσεως η οποία, στην παράγραφο 173 των αιτιολογικών σκέψεων, αναφέρεται στην πρόθεση της Επιτροπής να λάβει, με χωριστή απόφαση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 4064/89, κατάλληλα μέτρα για να αποκαταστήσει τις συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού (ανωτέρω σκέψεις 15 έως 18).

61 Στη συνέχεια, με την απόφαση περί μεταβιβάσεως της 19ης Φεβρουαρίου 1997, επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα η συγκεκριμένη υποχρέωση να μεταβιβάσει τις δραστηριότητες της Tuko στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, υπό τον έλεγχο θεματοφύλακα, εντός προθεσμίας έξι μηνών ή το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1997 (ανωτέρω σκέψη 27).

62 Στις 3 Μαρτίου 1997, η Επιτροπή απέρριψε την πρόταση της προσφεύγουσας που θα της επέτρεπε να επιβάλει στον θεματοφύλακα να εισαγάγει στη συμφωνία τον όρο ότι η μεταβίβαση θα ίσχυε μόνο σε περίπτωση απορρίψεως της προσφυγής ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως (ανωτέρω σκέψη 28).

63 Η χωρίς όρους μεταβίβαση των δραστηριοτήτων της Tuko, σύμφωνα με τις προτάσεις του θεματοφύλακα και με την έγκριση της Επιτροπής, δεν πραγματοποιήθηκε τελικά παρά τον Αύγουστο του 1997 (ανωτέρω σκέψεις 31 έως 33).

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, ούτε η συμφωνία περί μεταβιβάσεως της 7ης Φεβρουαρίου 1997 ούτε οι επακολουθήσασες ενέργειες με τις οποίες η προσφεύγουσα προσπάθησε να μεταβιβάσει τις δραστηριότητες της Tuko στον τομέα του εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως «οικειοθελής εγκατάλειψη» της πράξεως συγκεντρώσεως. Αντίθετα, οι ενέργειες αυτές αποτελούν άμεση συνέπεια της επίδικης αποφάσεως και, επομένως, της αποφάσεως περί μεταβιβάσεως, καθώς και των προσπαθειών της προσφεύγουσας να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις αυτές.

65 Κατά συνέπεια, η προσφυγή είναι παραδεκτή και η προσφεύγουσα εξακολουθεί να έχει έννομο συμφέρον να επιδιώξει την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.

Επί της ουσίας

66 Στην προσφυγή της, η προσφεύγουσα επικαλείται τέσσερις λόγους οι οποίοι αντλούνται, πρώτον, από την αναρμοδιότητα της Επιτροπής να λάβει την επίδικη απόφαση, δεύτερον, από την προφανή πλάνη εκτιμήσεως ή προφανή νομική πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή καταλήγοντας στο συμπέρασμα η εν λόγω πράξη συγκεντρώσεως μπορούσε να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, τρίτον, από την προφανή πλάνη εκτιμήσεως ή την προφανή νομική πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή καταλήγοντας στην ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως λαμβανομένων υπόψη των σχέσεων μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της Kesko και της Tuko και, τέταρτον, από την έλλειψη αιτιολογίας, η εξέταση της οποίας θα διενεργηθεί στο πλαίσιο των δύο πρώτων λόγων.

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, που αντλείται από την αναρμοδιότητα της Επιτροπής

Επιχειρήματα των διαδίκων

67 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 και παρεβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως αποφασίζοντας να κινήσει τη διαδικασία βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού κατόπιν της αιτήσεως της ΦΥΑ της 26ης Ιουνίου 1996.

68 Πρώτον, μόνον το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι αρμόδιο, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 1, του φινλανδικού συντάγματος, να ασκεί τις αρμοδιότητες που παρέχονται στα κράτη μέλη από το κοινοτικό δίκαιο, ελλείψει ειδικής νομικής διατάξεως αναθέτουσας ρητώς τις αρμοδιότητες αυτές σε άλλο όργανο. Έστω και αν το άρθρο 10 του φινλανδικού νόμου περί μεταφοράς της Συμφωνίας ΕΟΧ, που αντικαταστάθηκε έκτοτε από το άρθρο 20 του φινλανδικού νόμου περί ανταγωνισμού, αναθέτει στη ΦΥΑ ορισμένες αρμοδιότητες που ασκούνται, σύμφωνα με τον κανονισμό 4064/89, από «αρμόδια αρχή» (βλ. π.χ. τα άρθρα 9, 12, 13, 18 και 19 του κανονισμού αυτού), καμία διάταξη του φινλανδικού δικαίου δεν της παρέχει το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

69 Εφόσον η ΦΥΑ δεν είναι αρμόδια να υποβάλει τέτοια αίτηση, η Επιτροπή δεν είναι επίσης αρμόδια να διενεργήσει έρευνα επί της εν λόγω συγκεντρώσεως.

70 Δεύτερον, η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμό 4064/89 και παρεβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως παραλείποντας να επαληθεύσει αν η αίτηση αυτή υποβλήθηκε εγκύρως από κράτος μέλος. Έστω και αν, κατά τη

νομολογία του Δικαστηρίου, «δεν εναπόκέγγραφοην Επιτροπή να αποφαίνεται επί της κατανομής των αρμοδιοτήτων μέσω των θεσμικών κανόνων κάθε κράτους μέλους» (απόφαση του Δέγγραφοου της 12ης Ιουνίου 1990, C-8/88, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. I-2321, σκέψη 13), η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει δεκτή αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 χωρίς να επαληθεύσει αν αυτή υποβλήθηκε εγκύρως.

71 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι επέστησε την προσοχή της Επιτροπής επί των αμφιβολιών που υπήρχαν όσον αφορά την αρμοδιότητα της ΦΥΑ με το έγγραφο της 10 Ιουλίου 1996 καθώς και κατά τις επακολουθήσασες επαφές της με την καθής. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, με το ίδιο έγγραφο, ενημέρωσε επίσης την Επιτροπή σχετικά με την προσφυγή που κατέθεσε ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου για να αμφισβητήσει την αρμοδιότητα της ΦΥΑ (ανωτέρω σκέψη 11). Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν μπορούσε κατά την άποψη της προσφεύγουσας να θεωρήσει, έστω εκ πρώτης όψεως, ότι ήταν αρμόδια.

72 Η Επιτροπή στηρίχθηκε εσφαλμένα, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, στο υπόμνημα του Φινλανδικού Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας της 19ης Ιουλίου 1996 σχετικά με την αρμοδιότητα της ΦΥΑ να υποβάλει την αίτηση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89. Διότι, αφενός, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας δεν είναι αρμόδιο, κατά το φινλανδικό δίκαιο, να αποφαίνεται επί της εκτάσεως των αρμοδιοτήτων της ΦΥΑ και, αφετέρου, δεν είναι σε θέση να διατυπώσει αμερόληπτη γνώμη δεδομένου ότι επέτρεψε το ίδιο στη ΦΥΑ να υποβάλει την αίτηση στην Επιτροπή. Βασιζόμενη στις γνώμες της ΦΥΑ και του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, η Επιτροπή παρεβίασε την αρχή της μη αναμείξεως.

73 Η απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 1996 επιβεβαιώνει σιωπηρά, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, την αναρμοδιότητα της ΦΥΑ, έστω και αν το Δικαστήριο αυτό δεν αποφαίνεται επί της ουσίας. Η ανακοίνωση του εν λόγω Δικαστηρίου προς το Συμβούλιο της Επικρατείας της 20ής Δεκεμβρίου 1996, με την οποία εφιστάται η προσοχή του επί των κενών που παρουσιάζει το φινλανδικό δίκαιο του ανταγωνισμού όσον αφορά την υποβολή αιτήσεων βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, επιρρωννύει επίσης την άποψη αυτή.

74 Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε αφήσει να εννοηθεί, με την απόφαση της 26ης Ιουλίου 1996 η οποία ελήφθη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 4064/89, ότι θεωρούσε ότι ήταν αρμόδια εν αναμονή της οριστικής αποφάσεως του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, όφειλε να προβεί σε νέες ενέργειες για να επαληθεύσει την αρμοδιότητά της μετά την απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 1996, η οποία δεν επέλυε το ζήτημα της δυνατότητας της ΦΥΑ να υποβάλει αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

75 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε ιδίως να έλθει σε επαφή με τη μόνιμη φινλανδική αντιπροσωπεία στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Διότι το φινλανδικό δίκαιο προβλέπει μία διαδικασία, που θα μπορούσε να κινήσει η εν λόγω αντιπροσωπεία, η οποία επιτρέπει να ληφθεί γνωμοδότηση του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την αρμοδιότητα μιας φινλανδικής υπηρεσίας. Επιπλέον, απόκειται στην Επιτροπή να προσκομίσει την απόδειξη ότι ήταν πράγματι αρμόδια να διενεργήσει έρευνα σχετικά με την εν λόγω πράξη συγκεντρώσεως.

76 Τέλος, η Επιτροπή παρέβη, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ) παραλείποντας να αναφέρει, στην επίδικη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι ήταν αρμόδια. Επιπλέον, είχε την υποχρέωση, λαμβανομένου υπόψη του προσωρινού χαρακτήρα του συμπεράσματος επί της αρμοδιότητάς της στο οποίο είχε καταλήξει με την απόφαση της 26ης Ιουλίου 1996, να αναφερθεί εκ νέου στο ζήτημα αυτό στην επίδικη απόφαση.

77 Η Επιτροπή δεν λαμβάνει θέση επί της αρμοδιότητας της ΦΥΑ κατά το φινλανδικό δίκαιο, αναφερόμενη δε στην προμνημονευθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, υποστηρίζει ότι δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να εξετάσει το ζήτημα αυτό.

78 Η Επιτροπή θεωρεί ότι εφόσον υπήρχαν, εκ πρώτης όψεως, ικανοί λόγοι για να πιστεύει ότι το όργανο από το οποίο προερχόταν η αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 ήταν αρμόδιο να υποβάλει τέτοια αίτηση εξ

ονόματος του οικείου κράτους μέλους — πράγμα που ίσχυε εν προκειμένω —, ήταν αρμόδια να διενεργήσει έρευνα σχετικά με τη συγκέντρωση την οποία αφορούσε η αίτηση αυτή. Όσον αφορά την αιτιολογία, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι αποσαφήνισε επαρκώς τους λόγους που δικαιολογούσαν την αρμοδιότητά της με την απόφαση της 26ης Ιουλίου 1996.

79 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας ευθυγραμμίζεται κατ' ουσίαν με την επιχειρηματολογία της Επιτροπής. Υποστηρίζει ιδίως ότι η προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση μόνον την αρμοδιότητα της Επιτροπής και όχι την αρμοδιότητα της ΦΥΑ, και επομένως η αναφορά στις πραγματοποιηθείσες στη Φινλανδία ενέργειες και ιδίως στην προσφυγή ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου είναι καταρχήν αλυσιτελής.

80 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι δεν απόκειται στην Επιτροπή να ελέγξει τον κανονικό χαρακτήρα της υποβολής αιτήσεως από τη ΦΥΑ από την άποψη του φινλανδικού δικαίου, δυνάμει της αρχής της μη αναμείξεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

81 Δεν αμφισβητείται εν προκειμένω ότι η ΦΥΑ ζήτησε από την Επιτροπή, στις 26 Ιουνίου 1996, να εξετάσει την ενέργεια αποκτήσεως της Tuko από την Kesko βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

82 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν απόκειται στην Επιτροπή να αποφαίνεται επί της κατανομής των αρμοδιοτήτων μέσω των θεσμικών κανόνων κάθε κράτους μέλους (προμνημονευθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 13).

83 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο προσφυγής που ασκείται βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230 ΕΚ), ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να αποφαίνεται ως προς τη νομιμότητα πράξεως εθνικής αρχής (απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Δεκεμβρίου 1992, C-97/91, Oleificio Borelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-6313, σκέψη 9).

84 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απέκειτο στην Επιτροπή να αποφανθεί, κατά τη διοικητική διαδικασία, επί της αρμοδιότητας της ΦΥΑ, βάσει του φινλανδικού δικαίου, να υποβάλει αίτηση κατά το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, αλλά απέκειτο μόνο σε αυτή να επαληθεύσει αν η αίτηση που της υποβλήθηκε προερχόταν εκ πρώτης όψεως από κράτος μέλος κατά την έννοια του προμνημονευθέντος άρθρου 22.

85 Απόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγξει αν η Επιτροπή εξεπλήρωσε νομοτύπως αυτή την υποχρέωση επαληθεύσεως.

86 Συναφώς επισημαίνεται, πρώτον, ότι η έννοια της αιτήσεως «κράτους μέλους» κατά το άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 δεν περιορίζεται στις αιτήσεις που προέρχονται από μία κυβέρνηση ή ένα υπουργείο αλλά περιλαμβάνει επίσης εκείνες που προέρχονται από εθνική αρχή όπως η ΦΥΑ.

87 Υπενθυμίζεται, δεύτερον, ότι κατά τη θέσπιση της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή διέθετε τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία:

— το γεγονός ότι η ΦΥΑ είναι η συνήθως αρμόδια φινλανδική αρχή επί της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού·

— το υπόμνημα του Φινλανδικού Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού, που κατατέθηκε στο πλαίσιο της προσφυγής της Kesko ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου και κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η ΦΥΑ ήταν αρμόδια να υποβάλει την αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 (ανωτέρω σκέψη 10)·

— την απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου που απέρριπτε την προσφυγή της προσφεύγουσας ως απαράδεκτη (ανωτέρω σκέψη 13). Η προσφεύγουσα δεν ήταν συνεπώς σε θέση να προσκομίσει απόφαση φινλανδικού δικαστηρίου αναγνωρίζουσα ότι η ΦΥΑ δεν ήταν αρμόδια να υποβάλει την εν λόγω αίτηση·

— το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν διατύπωσε παρατηρήσεις επί του ζητήματος της αρμοδιότητας της ΦΥΑ στην απάντησή της επί της κοινοποιήσεως των αιτιάσεων της 2ας Οκτωβρίου 1996 ούτε προσκόμισε κάποιο νέο στοιχείο μετά την απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου.

88 Ενόψει του συνόλου των στοιχείων αυτών, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, κατά τη θέσπιση της επίδικης αποφάσεως, στις 20 Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι η ΦΥΑ ήταν, εκ πρώτης όψεως, αρμόδια να υποβάλει την αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν συνέτρεχε λόγος για την Επιτροπή να καλέσει τις φινλανδικές αρχές να της παράσχουν πρόσθετες πληροφορίες επί του ζητήματος αυτού.

89 Κατά συνέπεια, δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη αποφασίζοντας να κινήσει τη διαδικασία βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 4064/89. Ο λόγος που αντλείται από την αναρμοδιότητα της Επιτροπής δεν είναι συνεπώς βάσιμος.

90 Όσον αφορά την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως σχετικά με την αρμοδιότητα της Επιτροπής, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν μπορεί να

απαιτείται όπως η αιτιολογία μιας πράξεως διευκρινίζει τα διάφορα πραγματικά και νομικά στοιχεία που αποτελούν το αντικείμενό της, όταν η πράξη αυτή εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο του συστήματος του οποίου αποτελεί μέρος, η δε επιταγή περί αιτιολογήσεως πρέπει να αξιολογείται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1998, C-48/96 P, Windpark Groothusen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2873, σκέψεις 34 και 35).

91 Στην απόφαση της 26ης Ιουλίου 1996 που ελήφθη βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 4064/89, η Επιτροπή επισήμανε:

«Η Kesko Oy άσκησε προσφυγή κατά της αιτήσεως της Φινλανδικής Υπηρεσίας Ελεύθερου Ανταγωνισμού (ΦΥΑ) ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Φινλανδίας, για τον λόγο ότι η ΦΥΑ δεν ήταν αρμόδια να υποβάλει αίτηση βάσει του άρθρου 22. Η Επιτροπή ενημερώθηκε για τη γνωμοδότηση του Φινλανδικού Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας κατά την οποία η αίτηση της ΦΥΑ ήταν έγκυρη. Ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων περί του αντιθέτου, η Επιτροπή συνάγει ότι είναι αρμόδια στην προκειμένη περίπτωση, εν αναμονή της οριστικής αποφάσεως του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Φινλανδίας.»

92 Όπως διαπιστώθηκε ήδη, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα νέο στοιχείο σχετικά με την αρμοδιότητα της ΦΥΑ να υποβάλει την εν λόγω αίτηση μετά την απόρριψη, την 1η Οκτωβρίου 1996, της προσφυγής της ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου (ανωτέρω σκέψη 91). Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να συμπεριλάβει, στην επίδικη απόφαση, πρόσθετη αιτιολογία επί του σημείου αυτού.

93 Ο πρώτος λόγος είναι κατά συνέπεια απορριπτέος.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο, που αντλείται από προφανή πλάνη εκτιμήσεως ή προφανή νομική πλάνη σχετικά με τις επιπτώσεις της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών

Επιχειρήματα των διαδίκων

94 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η εκτίμηση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή στις παραγράφους 11 έως 13 της επίδικης αποφάσεως δεν αποδεικνύει την ύπαρξη επιπτώσεων της συγκεντρώσεως επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου και, επομένως, συντρέχει παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως την οποία επιβάλλει το άρθρο 190 της Συνθήκης.

95 Πρώτον, πρέπει κατά την άποψη της προσφεύγουσας να ληφθεί υπόψη ο εξαιρετικός χαρακτήρας της αρμοδιότητας της Επιτροπής βάσει του άρθρου 22 του κανονισμού 4064/89, κατά την εξέταση της προϋποθέσεως της σχετικής με την επίπτωση μιας συγκεντρώσεως επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Λαμβανομένου υπόψη ότι το 99 % του συνολικού κύκλου εργασιών της Kesko και της Tuko πραγματοποιείται στη Φινλανδία, η Επιτροπή όφειλε να προσκομίσει ιδιαίτερα πειστικές αποδείξεις περί του ότι η εν λόγω συγκέντρωση επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, πράγμα που δεν έπραξε.

96 Δεύτερον, η δήλωση στην οποία προέβη η Επιτροπή κατά τη θέσπιση του κανονισμού 4064/89 (βλ. τη *Δέκατη ένατη έκθεση επί της πολιτικής του ανταγωνισμού*, σ. 281 έως 284), κατά την οποία το ενδοκοινοτικό εμπόριο συνήθως δεν επηρεάζεται όταν κάθε μία από τις μετέχουσες σε συγκέντρωση επιχειρήσεις πραγματοποιεί περισσότερο από τα δύο τρίτα του συνολικού κύκλου εργασιών της στην Κοινότητα εντός ενός και μόνου κράτους μέλους, εφαρμόζεται, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, και στην προκειμένη περίπτωση. Η Επιτροπή εσφαλμένα ανέφερε, στην παράγραφο 10 της επίδικης αποφάσεως, ότι η δήλωση αυτή δεν αφορά παρά την άσκηση των απομενουσών αρμοδιοτήτων που της απονέμει το άρθρο 89 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 85 ΕΚ). Επιπλέον, η Επιτροπή δεσμεύεται από τη

δήλωσή της (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711)

97 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, τρίτον, ότι η Επιτροπή προέβη σε εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, μεταφέροντας στην προκειμένη περίπτωση την εφαρμογή της παραδοσιακής αναλύσεως των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης για να εκτιμήσει την επίπτωση επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Από τη διαφορά διατυπώσεως μεταξύ, αφενός, των δύο αυτών άρθρων, που αναφέρονται σε συμφωνίες ή πρακτική «που δύνανται» να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και, αφετέρου, του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, που εφαρμόζεται «εφόσον η συγκέντρωση αυτή επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών», προκύπτει ότι είναι αναγκαία μία πραγματική επίπτωση για να πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 22 του εν λόγω κανονισμού, ενώ μία δυνητική επίπτωση είναι επαρκής στην περίπτωση των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης. Η διαφορά αυτή εξηγείται, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, αφενός από τον εξαιρετικό χαρακτήρα της αρμοδιότητας της Επιτροπής όταν λαμβάνει αίτηση βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 και, αφετέρου, από τη βούληση αποφυγής της δυνατότητας των κρατών μελών, τα οποία δεν διαθέτουν σε εθνικό επίπεδο διαδικασία ελέγχου των συγκεντρώσεων να εισάγουν τέτοιο έλεγχο διά της τεθλασμένης, ζητώντας από την Επιτροπή να τον διενεργήσει. Όλες όμως οι επιπτώσεις της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών στις οποίες αναφέρονται οι παράγραφοι 11 έως 13 της επίδικης αποφάσεως είναι καθαρά δυνητικές.

98 Τέταρτον, η επιχειρηματολογία την οποία αναπτύσσει η Επιτροπή στην επίδικη απόφαση για να αποδείξει την ύπαρξη επιπτώσεως της συγκεντρώσεως επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου δεν είναι συμβατή με την ανάλυση του ανταγωνισμού στην οποία προβαίνει η Επιτροπή στην ίδια αυτή απόφαση. Έτσι, στις παραγράφους 21 και 22 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ευρύτερη δυνατή γεωγραφική αγορά είναι εν προκειμένω η εθνική. Δεδομένου ότι το 70 % των διατιθεμένων στο λιανικό εμπόριο εμπορευμάτων κατασκευάζονται στη Φινλανδία και ότι όλοι οι μεγάλοι προμηθευτές εμπορευμάτων που είναι εγκατεστημένοι εκτός της χώρας αυτής, με μία εξαίρεση, διαθέτουν τα δικά τους κέντρα διανομής στη Φινλανδία, τα αποτελέσματα της συγκεντρώσεως είναι αισθητά, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, μόνον από τους φινλανδούς επιχειρηματίες.

99 Πέμπτον, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει την αγορά αναφορικά με κάθε προϊόν που εμπίπτει στον τομέα των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως ώστε να την

αξιολογήσει ορθά, διότι ορισμένες από τις οικείες αγορές είναι τοπικές ενώ άλλες είναι εθνικές και διεθνείς, αναλόγως των προϊόντων. Η Επιτροπή όμως δεν προέβη σε τέτοια ανάλυση.

100 Τέλος, στην παράγραφο 154 της επίδικης αποφάσεως, η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ορισμένα δυνητικά εμπόδια στην εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στη φινλανδική αγορά, όπως η αγοραστική ισχύς της Kesko και η γεωγραφική θέση της Φινλανδίας, δεν απορρέουν αναγκαστικά από την εν λόγω συγκέντρωση. Η υποτιθέμενη ύπαρξη των εμποδίων αυτών δεν μπορεί συνεπώς να αποδείξει, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ότι η συγκέντρωση είχε επίπτωση επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

101 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στη σπάνια περίπτωση υποβολής αιτήσεως βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, η προϋπόθεση σχετικά με την επίπτωση της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια κατά την οποία εφαρμόζεται στο πλαίσιο των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης. Εφαρμόζοντας την έννοια του δυνητικού αποτελέσματος, η Επιτροπή διαπίστωσε, στις παραγράφους 11 έως 13 της επίδικης αποφάσεως, ότι η εν λόγω συγκέντρωση καθιστούσε δυσχερέστερη την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στη φινλανδική αγορά και ότι είχε επίσης επιπτώσεις επί του εμπορίου στο επίπεδο της προσφοράς. Επομένως, υπήρχε επίπτωση επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

102 Η Γαλλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Φινλανδίας συμμερίζονται κατ' ουσίαν τα επιχειρήματα της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

103 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, όπως εξάλλου και η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως, για να μπορεί να επηρεάσει το

ενδοκοινοτικό εμπόριο, πρέπει να μπορεί να πιθανολογηθεί σε επαρκή βαθμό, βάσει ενός συνόλου αντικειμενικών νομικών ή πραγματικών στοιχείων, ότι μπορεί να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων μιας ενιαίας αγοράς μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG, Συλλογή 1994, σ. I-5641, σκέψη 54, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1996, Τ-24/93, Τ-25/93, Τ-26/93, και Τ-28/93, Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψη 201). Επομένως, δεν χρειάζεται η προσαπτόμενη συμπεριφορά να έχει πράγματι επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών· αρκεί να αποδειχθεί ότι η συμπεριφορά αυτή είναι ικανή να παραγάγει τέτοιο αποτέλεσμα (βλ., για το άρθρο 86 της Συνθήκης, απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 69, και, για το άρθρο 85 της Συνθήκης, απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Φεβρουαρίου 1995, Τ-29/92, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-289, σκέψη 235).

104 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου του Πρωτοδικείου προκύπτει επίσης ότι επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών ιδίως μία συμφωνία η οποία καθιστά δυσχερέστερη τη δράση ή τη διείσδυση, στην εγχώρια αγορά, παραγωγών ή πολιτών άλλων κρατών μελών ή η οποία παρακωλύει ανταγωνιστικές επιχειρήσεις προερχόμενες από άλλα κράτη μέλη να εγκατασταθούν στην εν λόγω αγορά (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1966, C-56/65, Société Technique Minière, Συλλογή τόμος 1965-1968 σ. 313, της 17ης Οκτωβρίου 1972, 8/72, Cementhandelaren κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1971-1973, σ. 223, σκέψεις 29 και 30, και της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δηλιμίτης, Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψεις 12 έως 14, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, Τ-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψεις 76 έως 78, και της 14ης Μαΐου 1997, Τ-77/94, VGB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-759, σκέψεις 132 και 140).

105 Στο πλαίσιο του άρθρου 86 της Συνθήκης, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έκριναν επίσης ότι, όταν ο κάτοχος δεσπόζουσας θέσεως εμποδίζει την είσοδο στην αγορά σε ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, είναι αδιάφορο αν η συμπεριφορά αυτή επιδεικνύεται στο έδαφος ενός μόνο κράτους μέλους, εφόσον είναι ικανή να έχει επιπτώσεις στα εμπορικά ρεύματα και στον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς

(απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 103· βλ. επίσης απόφαση του Πρωτοδικείου της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries et British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-389, σκέψεις 134 και 135).

106 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η νομολογία αυτή εφαρμόζεται επίσης στην προϋπόθεση επιπτώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89. Πράγματι, προκύπτει ιδίως από τις οκτώ πρώτες αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 4064/89 ότι το κείμενο αυτό, τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ και οι κανονισμοί που προορίζονται να τα θέσουν σε εφαρμογή συνιστούν ένα σύνολο το οποίο αποτελεί συστατικό μέρος του κοινοτικού καθεστώτος που αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει ανόθευτο ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχείο ζ', της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 3, στοιχείο ζ', ΕΚ). Πρέπει συνεπώς να δοθεί στην προϋπόθεση της επιπτώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, ερμηνεία ανάλογη προς εκείνη που δίδεται στην εν λόγω προϋπόθεση στα πλαίσια των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης.

107 Το συμπέρασμα αυτό δεν αντικρούεται από το γεγονός ότι οι όροι «που δύνανται να», οι οποίοι περιλαμβάνονται στα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης, δεν εμφανίζονται στο άρθρο 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89. Προκύπτει πράγματι από την ίδια τη φύση του ελέγχου των συγκεντρώσεων που εισάγεται με τον κανονισμό 4064/89 ότι η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να προβαίνει σε ανάλυση υπό την προοπτική των μελλοντικών αποτελεσμάτων της εν λόγω πράξεως συγκεντρώσεως και, συνεπώς, στο πλαίσιο του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού, των μελλοντικών επιπτώσεων επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό επομένως, η Επιτροπή δικαιούται να λαμβάνει υπόψη τα δυνητικά αποτελέσματα επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, υπό την προϋπόθεση ότι τα αποτελέσματα αυτά είναι επαρκώς αισθητά και προβλέψιμα, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποδεικνύει ότι η εν λόγω πράξη συγκεντρώσεως επηρέασε πράγματι το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

108 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε, στις παραγράφους 11 έως 13 της επίδικης αποφάσεως, ότι η εν λόγω συγκέντρωση θα είχε ως συνέπεια να επηρεάσει τη δομή του λιανικού και του χονδρικού εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής

χρήσεως στη Φινλανδία και συνεπώς θα ασκούσε σημαντική επίδραση, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στη ροή του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση Société Technique Minière, σ. 359). Η Επιτροπή επισήμανε ειδικότερα τα ακόλουθα:

«11 (...) Η εξαγορά της Tuko από την Kesko πρόκειται να παρεμποδίσει την είσοδο νέων επιχειρήσεων στις συγκεκριμένες αγορές, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών που θα θελήσουν ενδεχομένως να εισέλθουν στις αγορές αυτές, και ειδικότερα στις αγορές καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσης της Φινλανδίας. Εξάλλου, μεγάλο ποσοστό (περίπου 30 %) των προϊόντων που πωλούν τόσο η Kesko, όσο και η Tuko είναι μη φινλανδικής προέλευσης. Η υπό εξέταση συναλλαγή πρόκειται επίσης να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, υπό την έννοια ότι οι προμηθευτές από άλλα κράτη μέλη θα είναι αναγκασμένοι, στην ουσία, να αποκτούν πρόσβαση στα δίκτυα διανομής της Kesko προκειμένου να διασφαλίζουν την σε ικανοποιητικό βαθμό εμπορευσιμότητα των προϊόντων τους στη Φινλανδία.

12 Επιπλέον, και οι δύο εταιρείες είναι μέλη διαφόρων διεθνών προμηθευτικών οργανώσεων, στις οποίες μετέχουν επίσης παρόμοιες εταιρείες από άλλα κράτη μέλη. Εξάλλου, από την άνοιξη του 1996 και μετά η Kesko έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της, ανοίγοντας καταστήματα λιανικής πώλησης στη Σουηδία.»

109 Από την εφαρμογή, στην προκειμένη περίπτωση, της προμνημονευθείσας νομολογίας (ανωτέρω σκέψεις 103 έως 105 και 108) προκύπτει ότι το σύνολο των πραγματικών περιστατικών στα οποία αναφέρεται η Επιτροπή στην παράγραφο 11 της επίδικης αποφάσεως, δηλ. ότι η εν λόγω συγκέντρωση θα καταλήξει στην περιχαράκωση της φινλανδικής αγοράς καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως έναντι των αλλοδαπών επιχειρήσεων, ότι σημαντικό τμήμα των προϊόντων που πωλούν η Kesko και η Tuko έχει μη φινλανδική προέλευση και ότι οι προερχόμενοι από άλλα κράτη μέλη προμηθευτές είναι υποχρεωμένοι να απευθύνονται στην Kesko για να μπορούν να διασφαλίσουν επαρκή διοχέτευση των προϊόντων τους στη Φινλανδία, αρκεί για να αποδείξει την ύπαρξη επιπτώσεως της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

110 Επιπλέον, τα προμνημονευόμενα στην παράγραφο 12 της επίδικης αποφάσεως πραγματικά περιστατικά, ήτοι ότι η Kesko και η Tuko είναι αμφότερες μέλη πολλών διεθνών προμηθευτικών οργανώσεων και ότι η Kesko αναπτύσσει τις δραστηριότητές της στη Σουηδία, συνιστούν επίσης πρόσθετα στοιχεία ικανά να επιβεβαιώσουν την ύπαρξη, εν προκειμένω, του αποτελέσματος αυτού.

111 Όσον αφορά το επιχείρημα κατά το οποίο η Επιτροπή δεν προσκόμισε επαρκείς αποδείξεις σχετικά με την προβαλλόμενη επίπτωση της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, τονίζεται ότι το φινλανδικό λιανικό εμπόριο χαρακτηριζόταν από την ύπαρξη οικειοθελώς σχηματισθέντων ομίλων λιανεμπόρων ο αριθμός των οποίων περιοριζόταν σε δύο, ήτοι τον «όμιλο» Kesko και τον «όμιλο» Tuko. Στην επίδικη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ιδίως ότι:

— στην αγορά λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως η Kesko και η Tuko κατείχαν μερίδιο της αγοράς τουλάχιστον 55 %, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο (παράγραφος 106). Η θέση αυτή ενισχυόταν περαιτέρω από το γεγονός ότι η Kesko και η Tuko κατείχαν το 69 % των καταστημάτων πωλήσεως μεγέθους πλέον των 10 000 τετραγωνικών μέτρων, από το ότι .ασκούσαν τον έλεγχο μεγάλου αριθμού εμπορικών καταστημάτων λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως και από πολυάριθμους άλλους παράγοντες, όπως τα συστήματα επιβραβεύσεως της πίστης των πελατών, η σημασία των προϊόντων που πωλούνταν με τα εμπορικά σήματα των εν λόγω επιχειρήσεων και τα πλεονεκτήματα που απέρρεαν από την αύξηση της αγοραστικής ισχύος (βλ. παραγράφους 106 έως 138)·

— στην αγορά της πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως και χονδρικώς, το συνολικό μερίδιο της αγοράς που κατείχαν η Kesko και η Tuko ήταν μεταξύ του 50 και του 100 % σε όλες τις περιφέρειες της Φινλανδίας, υπολογιζόμενο δε σε εθνικό επίπεδο προσέγγιζε το 80 %. Οι εν λόγω εταιρίες κατείχαν 56 αποθήκες χονδρικής πωλήσεως με

σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως, ενώ οι τρεις άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις κατείχαν συνολικά μόνον 11. Σε όλο το βόρειο τμήμα της Φινλανδίας, ήτοι σε εννέα περιφέρειες, η προσφεύγουσα ήταν ο μόνος επιχειρηματίας που ασκούσε δραστηριότητα στον τομέα του χονδρικού εμπορίου και του εμπορίου με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως (βλ. παραγράφους 139 έως 146)·

— τα δίκτυα διανομής πλην εκείνων που ήλεγχαν η Kesko και η Tuko δεν αποτελούσαν βιώσιμες λύσεις για την πλειοψηφία των προμηθευτών, ιδίως στους άλλους τομείς πλην του τομέα των ειδών διατροφής (παράγραφοι 146 έως 153)·

— η συγκέντρωση θα δημιουργήσει δεσπόζουσα θέση στις αγορές της λιανικής πωλήσεως και του χονδρικού εμπορίου και του εμπορίου με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως, καθώς και αύξηση της αγοραστικής ισχύος της Kesko, η οποία θα ενισχύσει περαιτέρω τη θέση αυτή (παράγραφοι 144 και 153)·

— κατόπιν της διενέργειας της συγκεντρώσεως, είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν αλλοδαπές επιχειρήσεις θα μπορέσουν να εισέλθουν στις φινλανδικές αγορές πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, είτε πρόκειται για πωλήσεις λιανικού ή χονδρικού εμπορίου είτε για πωλήσεις με σύστημα αυτοεξυπηρετήσεως (βλ. παραγράφους 154 έως 161).

112 Υπό την επιφύλαξη του κατά πόσο η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τις υπάρχουσες σχέσεις μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της, πρέπει να διαπιστωθεί ότι τα ανωτέρω στοιχεία αρκούν για να στηρίξουν το συμπέρασμα της Επιτροπής κατά το οποίο η συγκέντρωση θα είχε ως συνέπεια, ιδίως, να καταστήσει απρόσιτη τη φινλανδική αγορά για τους προερχόμενους από άλλα κράτη μέλη δυνητικούς ανταγωνιστές και θα υποχρέωνε τους προερχόμενους από άλλα κράτη μέλη προμηθευτές να απευθύνονται στα δίκτυα διανομής της Kesko και της Tuko για να εξασφαλίσουν τη διοχέτευση των προϊόντων τους στη Φινλανδία.

113 Επιπλέον, ενόψει του συνόλου των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι υπήρχε επίπτωση της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών χωρίς να έχει προβεί σε ανάλυση της αγοράς αναφορικά με κάθε προϊόν που εμπίπτει στον τομέα των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως.

114 Έστω και αν ορισμένα εμπόδια για την είσοδο στη φινλανδική αγορά υπήρχαν πριν από τη διενέργεια της εν λόγω συγκεντρώσεως, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει επίσης ότι η ενέργεια αυτή ήταν ικανή να τα επιτείνει κατά τρόπο σημαντικό, εις βάρος ιδίως των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη προμηθευτών.

115 Αντίθετα προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας, δεν υπάρχει αντίφαση στο ότι, προβαίνοντας στην ανάλυση των αποτελεσμάτων επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, η Επιτροπή εξέτασε τις επιπτώσεις της συγκεντρώσεως έναντι των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη προμηθευτών, ενώ, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της επιπτώσεως της συγκεντρώσεως επί του ανταγωνισμού, η Επιτροπή έλαβε υπόψη μόνον τις φινλανδικές αγορές. Πρόκειται πράγματι για δύο χωριστά ζητήματα. Για να προσδιορίσει τα αποτελέσματα επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου, η Επιτροπή έπρεπε κατ' ανάγκη να τα εκτιμήσει λαμβανομένων υπόψη των εμπορικών ρευμάτων μεταξύ κρατών μελών. Απεναντίας, το ζήτημα αν η εν λόγω συγκέντρωση δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση, έχοντας ως συνέπεια τη σημαντική παρεμπόδιση πραγματικού ανταγωνισμού στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 22, παράγραφος 3, αφορά, από την ίδια τη φύση του, τα αποτελέσματα της συγκεντρώσεως στην εγχώρια αγορά.

116 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από τη δήλωση της Επιτροπής που περιλαμβάνεται στις σελίδες 281 έως 284 της *Δέκατης ένατης εκθέσεως επί της πολιτικής ανταγωνισμού*, πρέπει να υπομνησθεί ότι έχει την ακόλουθη διατύπωση:

«Ως προς το άρθρο 22

— Η Επιτροπή δηλώνει ότι, υπό κανονικές συνθήκες, προτίθεται να εφαρμόσει τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοι-

νότητας στις συγκεντρώσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 3, μόνο μέσω του παρόντος κανονισμού.

Επιφυλάσσεται ωστόσο να παρέμβει σύμφωνα με τις διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 89 της Συνθήκης, για πράξεις συγκέντρωσης που ορίζονται στο άρθρο 3 αλλά δεν έχουν κοινοτική διάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 1, στις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στο άρθρο 22.

Εν πάση περιπτώσει, δεν έχει την πρόθεση να παρέμβει σε πράξεις που δεν υπερβαίνουν τα 2 δισεκατομμύρια Ecu σε παγκόσμιο κύκλο εργασιών ή δεν υπερβαίνουν το ελάχιστο επίπεδο κύκλου εργασιών εντός της Κοινότητας των 100 εκατομμυρίων Ecu, ή δεν υπερβαίνουν το όριο των δύο τρίτων που προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, τελευταίο τμήμα της παραγράφου θεωρώντας οι οι πράξεις αυτές, κανονικά, δεν μπορούν να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

— Το Συμβούλιο και η Επιτροπή διαπιστώνουν ότι η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας δεν περιέχει καμία διάταξη που να αφορά συγκεκριμένα τον εκ των προτέρων έλεγχο των συγκεντρώσεων.

Το Συμβούλιο αποφάσισε, για τον λόγο αυτό, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 235 της Συνθήκης, να δημιουργήσει ένα νέο σύστημα ελέγχου των συγκεντρώσεων.

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή θεωρούν ότι, για επιτακτικούς λόγους νομικής ασφάλειας, ο νέος αυτός κανονισμός θα είναι ο μόνος και κατ' αποκλειστικότητα εφαρμοζόμενος στις συγκεντρώσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 3.

— Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δηλώνουν ότι οι διατάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 22, παράγραφοι 3 ώς 5, δεν θίγουν καθόλου την εξουσία των άλλων κρατών μελών, εκτός του κράτους μέλους το οποίο ζητά την παρέμβαση της Επιτροπής, να εφαρμόζουν τις εθνικές τους νομοθεσίες στο έδαφός τους.»

117 Επισημαίνεται ότι η δεύτερη παράγραφος των σχολίων αυτών αναφέρεται ρητά σε παρέμβαση της Επιτροπής, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 89 της Συνθήκης διαδικασίες, στις «περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στο άρθρο 22» του κανονισμού 4064/89. Συνάγεται έτσι ότι η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος των σχολίων αυτών έχουν ως αντικείμενο να καθορίσουν τις προϋποθέσεις παρεμβάσεως της Επιτροπής σε περιπτώσεις διενέργειας συγκεντρώσεων εκτός του προμνημονευθέντος κανονιστικού πλαισίου. Επομένως, υπό το φως των ανωτέρω σχολίων, η δήλωση δεν αφορούσε την περίπτωση αιτήσεως κράτους μέλους βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

118 Εν πάση περιπτώσει, τέτοια δήλωση δεν είναι ικανή να δεσμεύσει την Επιτροπή όταν, στο πλαίσιο υποθέσεως εμπίπτουσας στις διατάξεις του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, αποδεικνύεται ότι το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών επηρεάζεται αισθητά από τη διενέργεια συγκεντρώσεως παρά το ότι κάθε μία από τις οικείες επιχειρήσεις πραγματοποιεί περισσότερο από τα δύο τρίτα του κύκλου εργασιών της εντός ενός και μόνου κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 4064/89. Πράγματι, αφενός, η ανωτέρω δήλωση περιορίζεται να υποδείξει ποια είναι «συνήθως» η στάση της Επιτροπής στις αντιμετωπιζόμενες περιπτώσεις, πράγμα που δεν αποκλείει τη δυνατότητα της Επιτροπής να ακολουθήσει άλλη προσέγγιση σε δεδομένη περίπτωση. Αφετέρου, τέτοια δήλωση δεν μπορεί να υπερισχύει της υποχρεώσεως της Επιτροπής να ερμηνεύει την προϋπόθεση της επιπτώσεως της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών σύμφωνα με την προμνημονευθείσα νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου (ανωτέρω σκέψεις 103 έως 105 και 108).

119 Τέλος, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν παρέβη την επιβαλλόμενη από το άρθρο 190 της Συνθήκης υποχρέωση αιτιολογήσεως, όσον αφορά τα αποτελέσματα της συγκεντρώσεως επί του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.

120 Ο δεύτερος λόγος της προσφεύγουσας είναι συνεπώς απορριπτέος.

Όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από προφανή πλάνη εκτιμήσεως ή προφανή νομική πλάνη σχετικά με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

121 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εσφαλμένα η Επιτροπή θεώρησε, στις παραγράφους 15, 65 και 66 της επίδικης αποφάσεως, ότι οι επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου Tuko και Kesko εντάσσονται σε ένα σύστημα κάθετης διασυνδέσεως με τους λιανεμπόρους στους οποίους παρέχουν εμπορεύματα και υπηρεσίες. Η Επιτροπή κατέληξε συνεπώς εσφαλμένα στο συμπέρασμα ότι το σύνολο των επιχειρήσεων αυτών αποτελούσε ενιαία οικονομική οντότητα κατά το πέρας της εν λόγω πράξεως συγκεντρώσεως, και ότι η πράξη αυτή δημιούργησε δεσπόζουσα θέση στην αγορά της λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως.

122 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν είχε δικαίωμα να της καταλογίσει σωρευτικά το σύνολο των μεριδίων της αγοράς που κατέχουν οι λιανέμποροι της Kesko και της Tuko, χωρίς να αποδείξει προηγουμένως την ύπαρξη καταστάσεως «ελέγχου» κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 4064/89. Πράγματι, είναι ουσιώδες να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός, της κάθετης συνεργασίας που στηρίζεται στον έλεγχο και πραγματοποιείται στο πλαίσιο ομάδας επιχειρήσεων ή στο πλαίσιο συμφωνίας αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως και, αφετέρου, της οριζόντιας συνεργασίας που υπάρχει στα πλαίσια οικειοθελούς αλυσίδας που έχει δημιουργηθεί μεταξύ ανεξαρτήτων λιανεμπόρων.

123 Η έννοια του ελέγχου, όπως αυτή καθορίζεται ιδίως στο άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, στηρίζεται στην ιδέα της καθοριστικής επιρροής που ασκείται επί των δραστηριοτήτων μιας άλλης επιχειρήσεως. Δεν είναι λογικό να

λαμβάνεται υπόψη η προϋπόθεση του «ελέγχου», την οποία θέτει το εν λόγω άρθρο 3, για να κριθεί αν υπάρχει συγκέντρωση και έπειτα να αγνοείται η προϋπόθεση αυτή στο στάδιο της αναλύσεως της οικονομικής και χρηματοδοτικής ισχύος της οικείας επιχειρήσεως στην αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 4064/89.

124 Τόσο η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της συγκεντρώσεως (ΕΕ C 385 της 31ης Δεκεμβρίου 1994, σ. 5) όσο και η πρακτική της κατά τη λήψη αποφάσεων αποδεικνύουν τη σημασία της αναφερόμενης στον έλεγχο προϋποθέσεως (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, Τ-102/92, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-17). Επιπλέον, οι αρμόδιες εθνικές αρχές για την εφαρμογή του φινλανδικού και σουηδικού δικαίου του ανταγωνισμού θεωρούν τις οικειοθελείς αλυσίδες ως μορφή οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ ανεξαρτήτων μεταπωλητών. Οι αρχές αυτές θεωρείται ότι γνωρίζουν τις εν λόγω αγορές.

125 Η προσφεύγουσα θεωρεί επιπλέον ότι τα εμπλεκόμενα σε πράξη συγκεντρώσεως μέρη πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 3 του κανονισμού 4064/89 και, συνεπώς, η Επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει την προβλεπόμενη από το άρθρο 2 του κανονισμού 4064/89 ανάλυση μόνο στη συγκέντρωση της Kesko και της Tuko, η οποία διενεργήθηκε στο επίπεδο του χονδρικού εμπορίου. Η Επιτροπή υπέπεσε επομένως σε νομική πλάνη θεωρώντας ότι η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε μεταξύ των «ομίλων» Kesko και Tuko που περιλαμβάνουν επίσης τους λιανεμπόρους. Αν η Επιτροπή είχε περιορίσει την εκτίμησή της στο χονδρικό εμπόριο, όπως όφειλε, θα είχε καταλήξει σε σημαντικά διαφορετικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι, στον τομέα αυτό, τα συνδυασμένα μερίδια της Kesko και της Tuko ανέρχονται περίπου σε 25 %.

126 Στο δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κατά την ανάλυση των σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ αυτής και των λιανεμπόρων της.

127 Πρώτον, η Επιτροπή υπερεκτίμησε την επιρροή που ασκεί η Kesko επί της δραστηριότητας των λιανεμπόρων μέσω της ιδιοκτησίας των εμπορικών κατα-

στημάτων και ορισμένων αγαθών που αυτοί εκμεταλλεύονται. Πράγματι, το μεγαλύτερο τμήμα των αγαθών αυτών (κεφάλαιο, αποθέματα, επίπλωση, κ.λπ.) ανήκει στην κυριότητα των λιανεμπόρων ατομικώς, οι οποίοι χρησιμοποιούν το προσωπικό τους, τουλάχιστον στις περισσότερες περιπτώσεις. Η Kesko έχει την κυριότητα των εμπορικών καταστημάτων των λιανεμπόρων της μόνο κατά 32 % περίπου (που αντιπροσωπεύει περί το 60 % του κύκλου εργασιών της), ενώ η Tuko έχει την κυριότητα μόνο του 20 % περίπου των καταστημάτων που εκμεταλλεύονται οι λιανέμποροί της. Επιπλέον, τα αγαθά που κατέχει η Kesko, και ιδίως το ότι είναι δικαιούχος των λογοτύπων Kesko και έχει την κυριότητα ορισμένων καταστημάτων, δεν της παρέχουν παρά περιορισμένη δυνατότητα επιρροής επί των λιανεμπόρων της.

128 Δεύτερον, η Επιτροπή συνήγαγε εσφαλμένα από ορισμένους νομικούς και πραγματικούς δεσμούς, η ύπαρξη των οποίων δεν αμφισβητείται, ότι η Kesko και οι λιανέμποροί της αποτελούσαν ενιαία οικονομική οντότητα και ότι οι δεσμοί αυτοί παρείχαν στην Kesko τη δυνατότητα να διευθύνει και να ελέγχει τους λιανεμπόρους. Πράγματι, η «συμφωνία λιανεμπόροι Kesko» («K retailer agreement») δεν είναι νομικά δεσμευτική, αναφέρει δε επιπλέον ότι ο λιανέμπορος είναι ανεξάρτητος και ότι οφείλει να δέχεται τον ανταγωνισμό των λοιπών λιανεμπόρων της Kesko. Η «συμφωνία συνεργασίας» («Collaboration Agreement») έχει υπογραφεί μόνον από τους λιανέμπορους που χρησιμοποιούν καταστήματα ανήκοντα στην Kesko και δεν παρέχει στην προσφεύγουσα τον έλεγχο των εν λόγω λιανεμπόρων. Τέλος, «συμφωνίες αλυσίδας» («Chain Agreements») έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και δεν συνιστούν συνεπώς για την Kesko ένα μέσο ελέγχου των λιανεμπόρων. Εξάλλου, λιγότερο από 50 % των λιανεμπόρων της συμμετέχουν στις συμφωνίες αυτές.

129 Τρίτον, η Επιτροπή υπερεκτίμησε τη σημασία της Kesko ως χονδρεμπόρου των λιανεμπόρων της. Οι τελευταίοι αγοράζουν περίπου το 63 % των εμπορευμάτων τους απ' ευθείας από τους κατασκευαστές και δεν είναι υποχρεωμένοι να εφοδιάζονται από την Kesko, οι τιμές της οποίας δεν είναι παρά λίγο κατώτερες από εκείνες των ανταγωνιστών της. Επιπλέον, η υπηρεσία κεντρικής τιμολογήσεως και το συνδεόμενο με αυτή σύστημα εκπτώσεων δεν αποτελούν χαρακτηριστικές ενδείξεις συνενώσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και των λιανεμπόρων της, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου χαρακτήρα των χορηγουμένων εκπτώσεων και της προαιρετικής φύσεως της υπηρεσίας αυτής για τους λιανεμπόρους. Το γεγονός ότι η Kesko αναλαμβάνει την τιμολόγηση δεν της παρέχει το δικαίωμα να επηρεάζει τους λιανεμπόρους κατά τον καθορισμό των τιμών και άλλων εμπορικών όρων.

130 Τέταρτον, η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα το ενδιαφέρον των προϊόντων που πωλούνται με το εμπορικό σήμα Kesko. Πράγματι, τα προϊόντα αυτά αποτελούν γενικώς μιμήσεις υπαρχόντων προϊόντων με γνωστά εμπορικά σήματα και πωλούνται σε κατώτερες τιμές, πράγμα που προκαλεί αύξηση και όχι μείωση του ανταγωνισμού στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου.

131 Πέμπτον, το σύστημα της προνομιακής κάρτας της προσφεύγουσας δεν συνιστά «σύστημα επιβραβεύσεως της πίστεως του πελάτη», αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή. Η εν λόγω κάρτα αποτελεί απλώς μέσον πληρωμής και η χρησιμοποίησή της παρέχει κατά περίπτωση το δικαίωμα χορηγήσεως ειδικών εκπτώσεων, δεν παρουσιάζει δε μεγάλη σημασία για τους περισσότερους καταναλωτές. Επιπλέον, οι πληροφορίες σχετικά με τις αγοραστικές συνήθειες που η χρήση της κάρτας επιτρέπει να συγκεντρώνονται δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς έχοντες αρνητικές επιπτώσεις επί του ανταγωνισμού.

132 Έκτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, έστω και αν οι λιανέμποροί της έχουν το δικαίωμα ψήφου μεταξύ των μετόχων της και ασκούν έτσι έλεγχο επ' αυτής, πρόκειται για «θεωρητικό» έλεγχο στο μέτρο που τα συμφέροντα των λιανεμπόρων συχνά αποκλίνουν. Επιπλέον, η επιβαλλόμενη στους λιανεμπόρους υποχρέωση να κατέχουν μετοχές της Kesko (συνολικής αξίας 12 280 ευρώ περίπου) έχει ως κύριο στόχο να εγγυηθεί την πίστωση που τους χορηγεί η Kesko και δεν τους εμποδίζει να εγκαταλείψουν τον «όμιλο» της Kesko πωλώντας τις μετοχές αυτές.

133 Έβδομον, η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη ενιαίας συμπεριφοράς μεταξύ των ομάδων λιανεμπόρων της Kesko. Έστω και αν ο ανταγωνισμός εντός των ομάδων αυτών είναι περιορισμένος, δεν υπάρχουν διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ αυτών και κάθε ομάδα λειτουργεί κατά τρόπο ανεξάρτητο. Η προσφεύγουσα αναφέρεται συναφώς σε μελέτη του εθνικού συμβουλίου ερευνών επί της καταναλώσεως στη Φινλανδία και σε δύο μελέτες του London Economics.

134 Τέλος, η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη εμποδίων κατά την είσοδο στην αγορά του χονδρικού εμπορίου.

135 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου στην οποία προβαίνει η προσφεύγουσα όσον αφορά τη σημασία της προϋποθέσεως ελέγχου κατά την εκτίμηση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως. Κατά την άποψή της, μόνον οι παράμετροι στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2 του κανονισμού 4064/89, ιδίως η παράγραφος 1, στοιχείο β', είναι λυσιτελείς στο στάδιο αυτό της αναλύσεως. Η Επιτροπή αμφισβητεί επίσης τις επικρίσεις της προσφεύγουσας που στρέφονται κατά της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και θεωρεί ότι τα διαπιστωθέντα στοιχεία επαρκούν για να δικαιολογήσουν το συμπέρασμά της όσον αφορά την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως. Οι τρεις μελέτες στις οποίες αναφέρεται η προσφεύγουσα επισημαίνουν απλώς τις διαφορές μεταξύ των ομάδων λιανεμπόρων του «ομίλου» της Kesko, τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι έλαβε υπόψη.

136 Η Γαλλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Φινλανδίας συμμερίζονται κατ' ουσίαν τα επιχειρήματα της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως

137 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να αθροίσει τα μερίδια της αγοράς των λιανεμπόρων της Kesko και της Tuko, ενόψει της εκτιμήσεως των αποτελεσμάτων της επίμαχης συγκεντρώσεως, χωρίς να αποδείξει ότι οι Kesko και Tuko είχαν τον «έλεγχο» των λιανεμπόρων αυτών κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 4064/89 και ότι, εφόσον η μόνη εν προκειμένω «συγκέντρωση» κατά την έννοια του άρθρου 3 ήταν εκείνη της Kesko και της Tuko, η εκτίμηση της επιπτώσεως της συγκεντρώσεως αυτής δεν μπορούσε παρά να αφορά την αγορά στην οποία οι Kesko και Tuko ασκούν τη δραστηριότητά τους, ήτοι την αγορά του χονδρικού εμπορίου.

138 Διευκρινίζεται συναφώς ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 4064/89 καθορίζει μόνον τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη «πράξεως συγκεντρώσεως». Απεναντίας, όταν η Επιτροπή διαπιστώνει, στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 22, παρά-

γραφος 3, του κανονισμού 4064/89, ότι μία πράξη συνιστά συγκέντρωση κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 3, το κατά πόσο αυτή δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση με συνέπεια τη σημαντική παρακώλυση της υπάρξεως αποτελεσματικού ανταγωνισμού στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων που θέτει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 4064/89, σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 4, πρώτη φράση, του εν λόγω κανονισμού.

139 Επομένως, η Επιτροπή ουδόλως ήταν υποχρεωμένη, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των επιπτώσεων της επίμαχης συγκεντρώσεως επί του ανταγωνισμού, να εφαρμόσει την προϋπόθεση του ελέγχου στην οποία αναφέρεται το άρθρο 3 του κανονισμού 4064/89, για να καθορίσει αν έπρεπε να αθροίσει τα μερίδια της αγοράς των λιανεμπόρων της Kesko και της Tuko. Πράγματι, εφόσον αποδείχθηκε η ύπαρξη της συγκεντρώσεως της Kesko και της Tuko, απέκειτο στην Επιτροπή να λάβει υπόψη όλα τα πραγματικά στοιχεία της περιπτώσεως και ιδίως τους δεσμούς μεταξύ, αφενός, των Kesko και Tuko και, αφετέρου, των αντίστοιχων λιανεμπόρων τους, για να εκτιμήσει αν η συγκέντρωση αυτή δημιουργούσε ή ενίσχυε δεσπόζουσα θέση με συνέπεια τη σημαντική παρακώλυση της υπάρξεως αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις οικείες αγορές της Φινλανδίας. Ομοίως, η Επιτροπή ουδόλως ήταν υποχρεωμένη να περιορίσει την εκτίμησή της μόνο στην αγορά του χονδρικού εμπορίου, εφόσον είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συγκέντρωση των Kesko και Tuko θα είχε επίσης επιπτώσεις επί της αγοράς της λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, λαμβανομένων υπόψη των στενών σχέσεων που υπήρχαν μεταξύ, αφενός, των Kesko και Tuko και, αφετέρου, των λιανεμπόρων τους.

140 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, που αντλείται κατ' ουσίαν από νομική πλάνη συνιστάμενη στην παράβαση των άρθρων 2, 3 και 22, παράγραφος 3, κανονισμού 4064/89, είναι απορριπτέο.

— Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως

141 Όσον αφορά την προβαλλόμενη προφανή πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά την εκτίμηση των σχέσεων μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της, επι-

σημαίνεται ότι, στο πλαίσιο αιτήσεως βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να επαληθεύσει, μέσω αναλύσεως, υπό το πρίσμα επίσης μελλοντικών επιπτώσεων, των οικείων αγορών, αν η πράξη συγκεντρώσεως της οποίας επελήφθη θα καταλήξει στη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως έχουσας ως συνέπεια τη σημαντική παρακώλυση της υπάρξεως αποτελεσματικού ανταγωνισμού στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους.

142 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι οι ουσιαστικοί κανόνες του κανονισμού, και ιδίως το άρθρο 2, παρέχουν στην Επιτροπή κάποια εξουσία εκτιμήσεως, ιδίως όσον αφορά ζητήματα οικονομικής φύσεως. Κατά συνέπεια, ο εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή έλεγχος της ασκήσεως τέτοιας εξουσίας, που είναι ουσιώδης για τον καθορισμό των κανόνων στον τομέα των συγκεντρώσεων, πρέπει να ασκείται λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως, το οποίο στηρίζεται στους οικονομικής φύσεως κανόνες που απαρτίζουν το καθεστώς των συγκεντρώσεων (βλ. κατά την έννοια αυτή απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1998, C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-1375, σκέψεις 221 έως 224, και προμνημονευθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Gencor κατά Επιτροπής, σκέψεις 164 και 165).

143 Εν προκειμένω, η Επιτροπή παραθέτει, στις σκέψεις 39 έως 66 της επίδικης αποφάσεως, πολυάριθμα πραγματικά στοιχεία για να στηρίξει το συμπέρασμά της κατά το οποίο οι «όμιλοι» Kesko και Tuko συνιστούν «κεντρικώς σχεδιαζόμενο, δομικό στοιχείο της φινλανδικής αγοράς λιανικού εμπορίου», και επομένως η επίμαχη συγκέντρωση πρέπει να εκτιμηθεί στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου και όχι μόνο στο επίπεδο του χονδροεμπορίου (παράγραφοι 15 και 66 της επίδικης αποφάσεως). Εξάλλου, στις παραγράφους 93 έως 135 και 146 έως 161 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή παραπέμπει σε πολυάριθμα πραγματικά στοιχεία για να στηρίξει το συμπέρασμά της ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η Kesko κατείχε δεσπόζουσα θέση στη φινλανδική αγορά λιανικού εμπορίου (παράγραφοι 136 έως 138, 153 και 161 της επίδικης αποφάσεως).

144 Η Επιτροπή επισημαίνει, στην επίδικη απόφαση, τα ακόλουθα στοιχεία: τις συμβάσεις που συνδέουν τους λιανεμπόρους με την Kesko (παράγραφοι 40 και 44)· το γεγονός ότι οι λιανέμποροι είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν τα λογότυπα

Kesko, καθώς και τις παρεχόμενες από την Kesko υπηρεσίες συνδρομής (παράγραφος 45)· τις πρμοδοτήσεις και εκπτώσεις που ωθούν τους λιανεμπόρους να παραμείνουν πιστοί στη στρατηγική του ομίλου Kesko (παράγραφος 46)· τους μηχανισμούς ελέγχου που διαθέτει η Kesko για να εξασφαλίσει ότι κάθε λιανέμπορος τηρεί τους κοινούς στόχους (παράγραφος 41)· το γεγονός ότι οι λιανέμποροι της Kesko κατέχουν την πλειοψηφία των ψήφων μεταξύ των μετόχων της Kesko και είναι όλοι μέλη του εποπτικού συμβουλίου της Kesko, το οποίο διορίζει όλα τα μέλη των λοιπών οργάνων λήψεως αποφάσεων (παράγραφοι 4 και 43)· την οργάνωση της Kesko σε πέντε οικειοθελείς αλυσίδες, η αγοραστική και εμπορική πολιτική των οποίων συντονίζονται κατά τρόπο κεντρικό, ιδίως μέσω κοινού λογοτύπου για κάθε αλυσίδα, και οι οποίες είναι εξοπλισμένες ιδίως με σύγχρονα συστήματα πληροφορικής των οποίων η Kesko διατηρεί την κυριότητα (παράγραφοι 47 έως 50, 54 έως 57 και 67 έως 72)· το γεγονός ότι οι προμηθευτές θεωρούσαν την Kesko και τους λιανεμπόρους της ως αποτελούντες μία ενιαία επιχείρηση, λόγω ιδίως του συστήματος τιμολογήσεως της Kesko (παράγραφοι 51 έως 53 και 148)· τη στρατηγική της Kesko όσον αφορά την κυριότητα των καταστημάτων εντός των οποίων ασκούνται οι δραστηριότητες του λιανικού εμπορίου (παράγραφοι 58 έως 61 και 116 έως 118) και τις χρηματικές υποχρεώσεις των λιανεμπόρων της Kesko έναντι της Kesko (παράγραφος 62).

145 Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης ότι το μεγαλύτερο μέρος της προηγούμενης αναλύσεως ισχύει επίσης για τις σχέσεις μεταξύ της Tuko και των λιανεμπόρων της και ότι, εν πάση περιπτώσει, κατά το πέρας της πράξεως συγκεντρώσεως, η Kesko θα έχει την ικανότητα να οργανώσει του λιανεμπόρους της Tuko κατά τον ίδιο τρόπο κατά τον οποίο οργάνωσε τους λιανεμπόρους της (παράγραφος 65).

146 Όσον αφορά το κατά πόσο, υπό τις συνθήκες αυτές, η συγκέντρωση θα δημιουργούσε ή θα ενίσχυε δεσπόζουσα θέση με συνέπεια τη σημαντική παρακώλυση της υπάρξεως αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη φινλανδική αγορά της λιανικής πωλήσεως καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως, η Επιτροπή υπογραμμίζει, ιδίως, στην επίδικη απόφαση: τον σημαντικό ρόλο των οικειοθελών αλυσίδων λιανεμπόρων στη Φινλανδία, εφόσον οι όμιλοι Kesko και Tuko είναι οι μόνοι παρόντες στον τομέα των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφος 39)· το γεγονός ότι, μετά τη συγκέντρωση, ο όμιλος Kesko αντιπροσώπευε τουλάχιστον το 55 % του συνόλου των πωλήσεων των εν λόγω αγαθών στη Φινλανδία, ήτοι μερίδιο της αγοράς τρεις φορές περίπου σημαντικότερο από εκείνο του κύριου ανταγωνιστή του (παράγραφοι 93 έως 98 και 106)· τη θέση ισχύος των Kesko και Tuko στον τομέα των υπερκαταστημάτων στη Φινλανδία (παράγραφοι 107 έως 115)· τον μεγάλο αριθμό καταστημάτων που ασχολούνται με τη λιανική πώληση καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφοι 116 έως 118)· το

σύστημα επιβραβεύσεως της πίστεως της πελατείας μέσω της κάρτας προνομίων Kesko (παράγραφοι 119 έως 125)· τη σημασία των προϊόντων που πωλούνται με τα εμπορικά σήματα των Kesko και Tuko καθώς και τα εξ αυτού απορρέοντα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (παράγραφοι 126 έως 130)· τα συστήματα διανομής που κατέχουν οι Kesko και Tuko, ιδίως όσον αφορά τα κατεψυγμένα προϊόντα (παράγραφοι 131 και 132)· την αύξηση της αγοραστικής ισχύος της Kesko μετά την απόκτηση της Tuko (παράγραφοι 133 έως 135 και 146 έως 153) και το γεγονός ότι είναι εξαιρετικά απίθανο να προσπαθήσει μία αλλοδαπή επιχείρηση να εγκατασταθεί στη φινλανδική αγορά του λιανικού εμπορίου καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφοι 154 έως 161).

147 Ενόψει των ανωτέρω στοιχείων, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας δεν είναι ικανοί να θέσουν υπό αμφισβήτηση τα συμπεράσματα της Επιτροπής όσον αφορά την ανάγκη να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της συγκεντρώσεως επί του ανταγωνισμού στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου (παράγραφοι 39 έως 66 της επίδικης αποφάσεως) και να αθροισθούν τα μερίδια της αγοράς όλων των λιανεμπόρων των όμιλων Kesko και Tuko για να καταλογισθούν στην Kesko (παράγραφοι 93 έως 105), καθώς και όσον αφορά το κατά πόσο η συγκέντρωση θα δημιουργούσε ή θα ενίσχυε δεσπόζουσα θέση έχουσα ως συνέπεια τη σημαντική παρακώλυση της υπάρξεως αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη φινλανδική αγορά των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως (παράγραφοι 106 έως 161). Πράγματι, η προσφεύγουσα περιορίστηκε να ισχυριστεί ότι η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε διαφορετική ανάλυση, χωρίς να προσκομίσει συγκεκριμένα στοιχεία ικανά να ανασκευάσουν την περιλαμβανόμενη στις παραγράφους 39 έως 161 της επίδικης αποφάσεως οικονομική ανάλυση των αποτελεσμάτων της πράξεως συγκεντρώσεως.

148 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, κατά το οποίο η Επιτροπή υπερεκτίμησε την ασκούμενη από την Kesko επιρροή επί των λιανεμπόρων μέσω της κυριότητας των καταστημάτων και των αγαθών που αυτοί εκμεταλλεύονται, τονίζεται ότι πλέον του 60 % του συνολικού κύκλου εργασιών των λιανεμπόρων της Kesko πραγματοποιείται από τα καταστήματα που ανήκουν στην κυριότητα της Kesko (παράγραφος 59 της επίδικης αποφάσεως). Ομοίως, από τις παραγράφους 59 έως 61 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι οι λιανέμποροι που ασκούν τις δραστηριότητές τους σε καταστήματα ανήκοντα στην προσφεύγουσα συνήψαν με αυτή μία συμφωνία συνεργασίας, στην οποία καθορίζονται οι αρχές που διέπουν την εκμετάλλευση των εμπορικών καταστημάτων καθώς και ο τρόπος υπολογισμού του μισθώματος, ο οποίος στηρίζεται στον κύκλο εργασιών ή στο

περιθώριο κέρδους. Επιπλέον, ο λιανέμπορος δεν μπορεί να μεταβιβάσει την επιχείρησή του χωρίς τη συναίνεση της Kesko.

149 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι η Kesko είναι κύριος σημαντικού μέρους των εμπορικών καταστημάτων που εκμεταλλεύονται οι λιανέμποροί της πρέπει να θεωρηθεί ως σημαντικός παράγων εξαγοράς της πίστεως των τελευταίων. Ουδόλως απεδείχθη συνεπώς ότι η Επιτροπή υπερεκτίμησε τον παράγοντα αυτόν κατά την αξιολόγηση των σχέσεων μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της.

150 Το πρώτο επιχείρημα της προσφεύγουσας είναι συνεπώς απορριπτέο.

151 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα της προσφεύγουσας, κατά το οποίο η Επιτροπή παρέβλεψε τη σημασία των διαφόρων συμφωνιών μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της, υπενθυμίζονται τα ακόλουθα:

— σύμφωνα με τη συμφωνία λιανεμπόρου Kesko, ο εν λόγω λιανέμπορος αναλαμβάνει ιδίως την υποχρέωση να «καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να επωφελείται πλήρως των πλεονεκτημάτων τα οποία απορρέουν από τις κοινές αγορές του ομίλου Kesko και από τα προϊόντα που φέρουν ιδιόκτητα σήματά του. Κάθε λιανέμπορος της Kesko δεν δύναται αναιτίως να παρέχει στην Kesko μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που παρέχει σε άλλους προμηθευτές» (παράγραφος 44 της επίδικης αποφάσεως)·

— σημαντικός αριθμός λιανεμπόρων της Kesko δεσμεύεται επιπλέον από συμφωνία συναπτόμενη μεταξύ του οικείου λιανεμπόρου και της αλυσίδας Kesko στην οποία αυτός ανήκει (ανωτέρω σκέψη 5). Ο ουσιώδης στόχος των συμφωνιών αυτών είναι η προώθηση των ανταλλαγών προϊόντων μεταξύ της Kesko και του

λιανεμπόρου. Δυνάμει των εν λόγω συμφωνιών, ο λιανέμπορος της Kesko δεσμεύεται από τις αποφάσεις που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο της αλυσίδας όσον αφορά την εμπορική πολιτική, τα προϊόντα που πρέπει να περιλαμβάνονται στη βασική επιλογή και τις λιανικές τιμές των προϊόντων για τα οποία διεξάγεται διαφημιστική εκστρατεία (βλ. παραγράφους 44, 47 έως 50 και 54 έως 57 της επίδικης αποφάσεως)·

— οι λιανέμποροι της Kesko οι οποίοι χρησιμοποιούν τα ανήκοντα στην Kesko καταστήματα συνδέονται με τη «συμφωνία συνεργασίας», το περιεχόμενο της οποία εξετάστηκε ανωτέρω στη σκέψη 148·

— οι λιανέμποροι της Kesko είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν τα λογότυπα της Kesko, είναι δε επίσης αποδέκτες των υπηρεσιών συνδρομής που παρέχει η Kesko (παράγραφος 45 της επίδικης αποφάσεως)·

— η Kesko καταβάλλει στους λιανεμπόρους τις πρόσθετες αμοιβές και εκπτώσεις βάσει του όγκου των αγορών που πραγματοποιούν μέσω αυτής (παράγραφος 46 της επίδικης αποφάσεως).

152 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, έστω και αν οι λιανέμποροι της Kesko αποτελούν νομικά ανεξάρτητες επιχειρήσεις και φέρουν τον οικονομικό κίνδυνο που συνδέεται με τη δραστηριότητά τους, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας, στην παράγραφο 64 της επίδικης αποφάσεως, ότι οι συναφθείσες μεταξύ της Kesko και των λιανεμπόρων της συμφωνίες έχουν ως αποτέλεσμα να αναγκάζουν τους τελευταίους να συμμορφώνονται με την καθοριζόμενη από την προσφεύγουσα εμπορική πολιτική και να παραμένουν πιστοί στην Kesko και στην αλυσίδα της Kesko στην οποία έχουν ενταχθεί.

153 Το δεύτερο επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

154 Όσον αφορά το τρίτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, κατά το οποίο η Επιτροπή υπερεκτίμησε τη σημασία της Kesko ως χονδρεμπόρου, υπογραμμίζεται ότι οι λιανέμποροι της Kesko πραγματοποιούν το 37 % των αγορών τους απ' ευθείας από την Kesko, ποσοστό που η προσφεύγουσα θεώρησε σκόπιμο να τονίσει. Επιπλέον, η τιμολόγηση του 46 % του συνόλου των αγορών που πραγματοποιούν οι ίδιοι αυτοί λιανέμποροι από άλλους προμηθευτές διενεργείται από την προσφεύγουσα και επομένως μόνο το 17 % του συνόλου των αγορών των λιανεμπόρων της Kesko πραγματοποιείται ανεξαρτήτως της Kesko. Όσον αφορά τις αγορές η τιμολόγηση των οποίων διενεργείται από την Kesko, η Επιτροπή διευκρίνισε άλλωστε, στην παράγραφο 52 της επίδικης αποφάσεως: α) ότι αυτές οι ενέργειες τιμολογήσεως διέπονται από τις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ της Kesko και των προμηθευτών της· β) ότι η Kesko καθίσταται κύριος των εμπορευμάτων πριν τα μεταπωλήσει στους οικείους λιανεμπόρους, οι συναλλαγές δε αυτές καταχωρίζονται ως πωλήσεις στην ετήσια δήλωση εισοδήματος της Kesko· γ) ότι οι αμοιβές και οι εκπτώσεις που χορηγούνται στην Kesko από τους προμηθευτές της υπολογίζονται βάσει του συνόλου των αγορών του ομίλου Kesko, ήτοι των προϊόντων που πωλούνται στην προσφεύγουσα ως χονδρέμπορο καθώς και των αγορών που πραγματοποιούνται απ' ευθείας από τους λιανεμπόρους της Kesko δυνάμει των ανωτέρω συμφωνιών τιμολογήσεως, και δ) ότι οι διενεργούμενες από την Kesko τιμολογήσεις της επιτρέπουν να λαμβάνει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και τους άλλους εμπορικούς όρους που εφαρμόζει κάθε προμηθευτής.

155 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως καταλήγοντας, στην παράγραφο 53 της επίδικης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι οι αγορές των λιανεμπόρων της Kesko οι οποίες δεν συνοδεύονται από παράδοση των εμπορευμάτων από την Kesko αλλά τιμολογούνται από αυτή δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ανεξάρτητη πηγή εφοδιασμού της επιχειρήσεως αυτής.

156 Το τρίτο επιχείρημα της προσφεύγουσας είναι συνεπώς απορριπτέο.

157 Όσον αφορά το τέταρτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, τονίζεται ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας δεν είναι ικανοί να ανασκευάσουν τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με τη σημασία των προϊόντων που πωλούνται με τα σήματα της Kesko. Έστω και αν αληθεύει ότι η παρουσία των εμπορικών σημάτων του διανομέα αποτελεί ένα πρόσθετο στοιχείο ανταγωνισμού έναντι των προϊόντων με το εμπορικό σήμα των κατασκευαστών, η θέση ισχύος των προϊόντων που πωλούνται με τα εμπορικά σήματα των Kesko και Tuko παρέχει στις δύο αυτές επιχειρήσεις πλεονεκτήματα από την άποψη της πίστεως των πελατών, καθώς και τη δυνατότητα καθορισμού των τιμών για μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεών τους χωρίς να πρέπει λαμβάνεται υπόψη η αντίδραση των ανταγωνιστών τους (παράγραφος 130 της επίδικης αποφάσεως). Εξάλλου, η σώρευση των εμπορικών σημάτων των Kesko και Tuko, τα οποία έχουν τη σημαντική προτίμηση της πελατείας, θα ενίσχυε τη διαπραγματευτική ισχύ της προσφεύγουσας έναντι των προμηθευτών της, με τη δυνατότητα να επιτυγχάνει νέους ευνοϊκότερους όρους και, ιδίως, μείωση των τιμών εις βάρος των ανταγωνιστών της (παράγραφοι, 129 έως 133 της επίδικης αποφάσεως).

158 Το τέταρτο επιχείρημα της προσφεύγουσας δεν μπορεί συνεπώς να γίνει δεκτό.

159 Όσον αφορά το πέμπτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, κατά το οποίο η Επιτροπή απέδωσε υπερβολική σημασία στην κάρτα προνομίων της Kesko, παρατηρείται ότι, έστω και αν αληθεύει ότι η κάρτα δεν αποτελεί καθ' εαυτή καθοριστικό παράγοντα, ορθά η Επιτροπή επισήμανε, χωρίς η προσφεύγουσα να μπορεί να την αντικρούσει, ότι η κάρτα προνομίων της Kesko ενισχύει την πίστη των πελατών και συνιστά επίσης

για την Kesko ένα ισχυρό μέσο «μάρκετινγκ» (παράγραφοι 119 έως 125 της επίδικης αποφάσεως).

160 Το πέμπτο επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

161 Όσον αφορά το έκτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, κατά το οποίο τα δικαιώματα ψήφου των λιανεμπόρων της Kesko, καθώς και η υποχρέωσή τους να κατέχουν ελάχιστο αριθμό προνομιούχων μετοχών της Kesko δεν έχουν στην πραγματικότητα ιδιαίτερη σημασία, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι προνομιούχες μετοχές τις οποίες κατέχουν οι λιανέμποροι της Kesko και οι στενά συνδεόμενοι με αυτούς φορείς τους επιτρέπουν πραγματικό έλεγχο της πλειονότητας των ψήφων στην επιχείρηση (παράγραφος 4 της επίδικης αποφάσεως). Η κατάσταση αυτή επιτρέπει στους λιανεμπόρους της Kesko να ελέγχουν ιδίως το εποπτικό συμβούλιο της Kesko, το οποίο διορίζει όλα τα μέλη των λοιπών οργάνων λήψεως αποφάσεων και διευθύνσεως της επιχειρήσεως (παράγραφος 43 της επίδικης αποφάσεως). Εξάλλου, οι μετοχές αυτές κατατίθενται ως ενέχυρο στην Kesko, για την εγγύηση της τηρήσεως των υποχρεώσεων των λιανεμπόρων έναντι της τελευταίας (παράγραφος 62 της επίδικης αποφάσεως).

162 Ενόψει των στοιχείων αυτών, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη κατά την εκτίμηση της νομικής δομής του ομίλου Kesko και των οικονομικών υποχρεώσεων των λιανεμπόρων της Kesko. Ειδικότερα, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν είναι ικανά να ανασκευάσουν το συμπέρασμα της Επιτροπής κατά το οποίο ο όμιλος Kesko αποτελεί στην πραγματικότητα ένα δομικό στοιχείο της φινλανδικής αγοράς λιανικού εμπορίου με κεντρικό σχεδιασμό, το οποίο στηρίζεται ιδίως σε συμφωνίες που καθιερώνουν οριζόντια συνεργασία μεταξύ των λιανεμπόρων της Kesko και αποσκοπούν στο να καταστήσουν τη συμπεριφορά τους ομοιόμορφη και επομένως να περιορίσουν την ανεξαρτησία τους, εν ονόματι του κοινού συμφέροντος, σε τομείς όπως οι αγορές, η

εικόνα της επιχείρησης και η προώθηση των πωλήσεων (παράγραφοι 39 έως 41 και 63 έως 66 της επίδικης αποφάσεως).

163 Το έκτο επιχείρημα της προσφεύγουσας είναι συνεπώς απορριπτέο.

164 Όσον αφορά το έβδομο επιχείρημα της προσφεύγουσας, σχετικά με την απουσία αποδείξεως ενιαίας συμπεριφοράς μεταξύ των αλυσίδων λιανεμπόρων της Kesko, πρέπει να υπομνησθεί καταρχάς ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε το συμπέρασμα της Επιτροπής κατά το οποίο δεν υπάρχει σημαντικός ανταγωνισμός εντός κάθε μιας από τις πέντε εγχώριες αλυσίδες της Kesko (παράγραφοι 47 έως 50 και 54 έως 57 της επίδικης αποφάσεως). Από την επίδικη απόφαση προκύπτει πράγματι ότι κάθε εγχώρια αλυσίδα λιανεμπόρων της Kesko διαθέτει διοικητικό συμβούλιο συγκείμενο από τους οικείους λιανεμπόρους καθώς και «μονάδα ελέγχου» που περιλαμβάνει αποκλειστικά υπαλλήλους της Kesko. Η δομή αυτή επιτρέπει να επιτυγχάνεται ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των λιανεμπόρων της οικείας αλυσίδας όσον αφορά τις αγορές, την εμπορική πολιτική και την πολιτική επί των πωλήσεων (παράγραφος 48 της επίδικης αποφάσεως). Ο συντονισμός αυτός θα ενισχυόταν με τη μελλοντική εγκατάσταση, στα καταστήματα των λιανεμπόρων, συγχρόνων συστημάτων πληροφορικής, των οποίων η Kesko θα είχε την κυριότητα (παράγραφος 50 της επίδικης αποφάσεως).

165 Όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων εν λόγω αλυσίδων, είναι αληθές ότι η μελέτη του εθνικού συμβουλίου ερευνών επί της καταναλώσεως στη Φινλανδία, την οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα (παράρτημα XI της προσφυγής), φαίνεται ότι αποδεικνύει εκ πρώτης όψεως την ύπαρξη διαφορών επί των

τιμών για το ίδιο προϊόν που προσφέρεται από τις διάφορες αλυσίδες της Kesko και συνεπώς την ύπαρξη κάποιου ανταγωνισμού μεταξύ τους. Πάντως, το γεγονός ότι η δομή της Kesko επιτρέπει κάποιο επίπεδο ανταγωνισμού, ιδίως μεταξύ των διαφόρων αλυσίδων της Kesko — και αυτό, κατά τα φαινόμενα, προς τον σκοπό να υπάρξει συμμόρφωση με το φινλανδικό δίκαιο του ανταγωνισμού, όπως επισήμανε η προσφεύγουσα στην παράγραφο 133 της προσφυγής της — δεν αρκεί καθεαυτό για να ανασκευάσει το συμπέρασμα της Επιτροπής κατά το οποίο, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων τα οποία εκτίθενται στις παραγράφους 39 έως 66 της επίδικης αποφάσεως, πρέπει να θεωρηθούν η Kesko και λιανέμποροί της ως δομικό στοιχείο, με κεντρικό σχεδιασμό, στη φινλανδική αγορά λιανικού εμπορίου.

166 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η επίπτωση της συγκεντρώσεως των Kesko και Tuko επί του ανταγωνισμού έπρεπε να αναλυθεί τόσο στο επίπεδο του χονδρικού εμπορίου όσο και στο επίπεδο της αγοράς λιανικής πωλήσεως στη Φινλανδία, λαμβανομένων υπόψη των υπαρχόντων δεσμών μεταξύ, αφενός, των Kesko και Tuko και, αφετέρου, των αντίστοιχων λιανεμπόρων τους.

167 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο ικανό να ανασκευάσει το συμπέρασμα της Επιτροπής, το οποίο περιλαμβάνεται στις παραγράφους 154 έως 161 της επίδικης αποφάσεως, κατά το οποίο η συγκέντρωση θα επέτεινε τα εμπόδια

κατά την είσοδο στις φινλανδικές αγορές της λιανικής και της χονδρικής πωλήσεως των καταναλωτικών αγαθών καθημερινής χρήσεως.

168 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

169 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

170 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

171 Πάντως, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η Γαλλική Δημοκρατία φέρουν κάθε μία τα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.**

3) **Η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η Γαλλική Δημοκρατία φέρουν κάθε μία τα δικαστικά τους έξοδα.**

Potocki Lenaerts Bellamy

Azizi Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1999

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

A. Potocki